

Openbaar lichaam

Jaarstukken 2016

April 2017

Inhoudsopgave

Bestuursverslag en verplichte paragrafen	3
Economische situatie	3
Bedrijfsvoering	3
Onze diensten	3
Financiële resultaten over 2016	5
Samenvattend beeld	8
Organisatie en ontwikkelingen	9
Controlling	9
Dienstverlening 2016	9
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	16
Risicoparagraaf	17
Financiering	20
Kerngegevens	21
Jaarrekening 2016	22
Balans per 31 december 2016 (na resultaatsbestemming)	23
Staat van baten en lasten 2016 t.o.v. de begroting	24
Staat van baten en lasten 2016 t.o.v. 2015	25
Kasstroomoverzicht	26
Resultaatanalyse	27
Begrotingsrechtmatigheid	29
Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling	30
Toelichting op de balans	32
Toelichting op de staat van baten en lasten	42
Overige gegevens	55
Statutaire bepalingen betreffende resultaatbestemming	55
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	56

Bestuursverslag en verplichte paragrafen

Het Bestuur van het Openbaar Lichaam Kredietbank Limburg biedt hierbij zijn jaarrekening aan voor het boekjaar dat is geëindigd op 31 december 2016.

In dit bestuursverslag zijn ook de verplichte paragrafen opgenomen zoals deze zijn vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording.

Economische situatie

Na de bescheiden groei in 2015 (0,2%), heeft de economische groei in 2016 goed doorgezet. Het bruto binnenlands product is in 2016 met 2,1% toegenomen en daarmee is de productie per hoofd van de bevolking eind 2016 terug op het niveau van 2008 (Bron Centraal Planbureau). De inkomensgroei en de positieve ontwikkelingen op de woningmarkt geven een stimulans aan de consumptie, zowel vanuit de uitgaven die gepaard gaan met inrichting en verhuizing, als vanuit de positieve vermogensontwikkeling als gevolg van de stijgende huizenprijs.

De economische groei heeft ervoor gezorgd dat de werkloosheid in 2016 sterk gedaald is. Zaten eind 2015 nog 588.000 mensen zonder werk, eind 2016 zijn er nog 482.000 mensen op zoek naar een baan. Dat blijkt uit werkloosheidscijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Daarmee is de werkloosheid in één jaar tijd met ruim 100.000 mensen gedaald. Dat is de grootste daling in 10 jaar tijd.

Ondanks de groei van de economie en de daling van de werkloosheid nam in 2016 het aantal mensen in de bijstand toe. Ontvingen eind 2015 428.000 mensen een bijstandsuitkering, eind 2016 is dat aantal gestegen tot 442.000. Een belangrijke oorzaak voor de stijging is volgens het Centraal Planbureau gelegen in de instroom van asielzoekers en vluchtelingen. Een andere belangrijke oorzaak voor de stijging van het aantal uitkeringen zijn de wijzigingen in het sociaal beleid. Zo heeft de invoering van de Participatiewet ertoe geleid dat gedeeltelijk arbeidsgehandicapten geen aanspraak meer kunnen maken op een Wajong- of WSW-uitkering en daardoor in de bijstand belanden.

Overigens constateerde het CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek) dat de langdurige armoede is toegenomen.

Bedrijfsvoering Onze diensten

Schuldhelpverlening

Kredietbank Limburg sluit jaarlijks dienstverleningsovereenkomsten af met de aangesloten GR-gemeenten en de overige (contract)gemeenten. Hierin worden afspraken gemaakt over de hoeveelheid producten, die worden afgenomen en tegen welke vergoeding. Deze vergoedingen worden kostendekkend berekend zonder winstopslag.

In 2016 heeft de Kredietbank 1.683 aanvragen schuldhelpverlening ontvangen. Dit is een daling van circa 12% ten opzichte van het aantal aanvragen in 2015 (1.914). Het is lastig om aan te geven, waardoor die daling in aanvragen veroorzaakt wordt. Dit kan uiteraard te maken hebben met de economische groei in 2016 maar heeft ongetwijfeld ook andere oorzaken. Bijvoorbeeld omdat burgers zich in eerste instantie bij een buurt- of wijkteam melden of omdat gemeenten zelf meer invulling geven aan het voorportaal van de schuldhelpverlening. Daarnaast is het zo dat slechts een minderheid van de mensen met financiële problemen zich melden (bron: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid: eigen schuld?).

In 2016 zijn in totaal 1.181 trajecten schuldregeling gestart (niet alle aanvragen om schuldhelpverlening leiden tot een schuldregeltraject). Ook dat is een onderschrijding ten opzichte van 2015 maar wel congruent met de lagere instroom van het aantal aanvragen schuldhelpverlening. In 2016 zijn 757 trajecten schuldregeling beëindigd vanwege onvoldoende medewerking van schuldeisers. In die gevallen kan de klant een beroep doen op de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (Wsnp). KBL adviseert, stimuleert en activeert de schuldenaar deze stap te zetten. Kredietbank Limburg laat het belang van de klant voor een schuldenvrije toekomst prevaleren als dit binnen de mogelijkheden behoort. Op deze manier komt er een schuldenvrij perspectief waardoor het genereren van meer inkomen weer loont en uitstroom en maatschappelijke participatie worden bevorderd.

Budgetbeheer

In 2016 is het aantal huishoudens met één van de budgetbeheervormen bij Kredietbank Limburg nagenoeg gelijk gebleven, te weten 2.257 pakketten in 2015 en 2.285 pakketten in 2016.

Beschermingsbewind

In 2016 zijn er 169 dossiers gestart en 109 dossiers beëindigd. Het cliëntenbestand van de onderbewindgestelden is daarmee gegroeid van 702 naar 762 dossiers. Eind 2015 is Kredietbank Limburg gestart met de pilot Budgetbeheer Maatwerk. Budgetbeheer Maatwerk is een vorm van inkomensbeheer, die als alternatief voor beschermingsbewind aangeboden kan worden. Anders dan bij budgetbeheer, wordt de cliënt nauw betrokken bij het weer toewerken naar het zelfstandig beheren van zijn financiën. Sinds de start van de pilot is het cliëntenbestand Budgetbeheer Maatwerk in 2016 gegroeid tot 40 dossiers.

Sociale Kredietverlening

Behalve schuldhelpverlening, budgetbeheer en beschermingsbewind, verstrekt Kredietbank Limburg ook nog altijd sociale kredieten. Daarin wordt de Kredietbank beschouwd als een zgn. voorliggende voorziening voor een kwetsbare doelgroep, die op grond van wettelijke bepalingen niet terecht kan bij een reguliere bank.

Na jaren van een dalende tendens, is het aantal kredietaanvragen in 2016 gestegen van 1.378 in 2015 tot 1.473 in 2016. De voornaamste reden hiervoor is de forse instroom van statushouders (vluchtelingen) naar Nederland. Een aantal gemeenten maakt hierbij gebruik van een sociaal krediet bij de Kredietbank ten behoeve van huisvesting en woninginrichting van deze statushouders.

Klachtenafhandeling

Kredietbank Limburg handelt binnengekomen klachten af op basis van de door het Algemeen Bestuur vastgestelde interne klachtenregeling.

In 2016 zijn in totaal 34 klachten ingediend. Dit is een lichte stijging ten opzichte van 2015, toen er 29 klachten werden ingediend. Ten opzichte van het aantal aanvragen, mutaties en feitelijke handelingen, die de Kredietbank jaarlijks verwerkt, blijft dit aantal relatief gezien laag.

Van de 34 klachten in 2016 zijn er 4 gegrond en 25 ongegrond verklaard. 4 klachten zijn deels gegrond deels ongegrond verklaard en 2 klachten zijn ingetrokken. Nog 1 klacht was op 31 december 2016 in behandeling.

Indien een klacht volgens de cliënt niet naar tevredenheid is afgehandeld, kan hij gebruik maken van een externe klachtenvoorziening, de Nationale Ombudsman. In 2016 is 1 klacht ingediend bij de Nationale Ombudsman, maar uiteindelijk is deze klacht door de betreffende cliënt ook weer ingetrokken.

Financiële resultaten over 2016

Ook in 2016 is gestuurd op het behalen van een zo goed mogelijk exploitatieresultaat. De vervanging van langdurig zieken is in 2016 zo sober mogelijk opgelost. Er is geen gebruik gemaakt van dure detacheringsconstructies. De wachttijden zijn gemiddeld niet boven de wettelijke normen uitgekomen.

Het boekjaar 2016 stond in het teken van de implementatie van de nieuwe primaire applicatie Stratech Perspectief. Dit betekent dat, net als in 2015, hogere kosten op het gebied van automatisering en advisering.

In het verslagjaar 2016 heeft Kredietbank Limburg € 7.557.000 aan baten en € 7.926.000 aan lasten verantwoord. Hierdoor bedraagt het negatieve exploitatieresultaat 2016 € 369.000 en wordt ten laste van het Eigen Vermogen geboekt. Het Eigen Vermogen wordt hierdoor verlaagd van € 445.000 naar € 76.000 en is er over het boekjaar 2016 dan ook geen sprake van een terugbetalingsverplichting. In 2015 heeft er een terugbetaling aan de GR-gemeenten plaatsgevonden van € 264.000.

Gelet op het exploitatieresultaat en de balansposities vindt over 2016 verder ook geen gedeeltelijke terugbetaling plaats van de achtergestelde leningen.

Bij de najaarsmanagementrapportage 2016 was het negatieve exploitatieresultaat becijferd op € 167.000. Het uiteindelijke negatieve resultaat komt uit op € 369.000. Het verschil ad € 202.000 wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de reservering vakantiegeld ad € 210.000 in het kader van de wet IKB (Individueel Keuze Budget) per 1 januari 2017. Ten tijde van het opstellen van de najaarsmarap waren de financiële consequenties hiervan nog niet bekend.

Het reguliere positieve exploitatieresultaat over 2015 bedroeg € 276.000.

In hoofdlijnen zijn de volgende oorzaken aan te wijzen voor het lagere reguliere exploitatieresultaat in 2016 t.o.v. 2015:

De feitelijke bedrijfsopbrengsten (exclusief de mutatie in de voorziening) zijn in 2016 € 214.000 lager dan in 2015.

De opbrengsten schuldhelpverlening zijn € 392.000 lager, als gevolg van de daling van de vraag naar producten door de GR-gemeenten en niet-GR gemeenten.

De opbrengsten beschermingsbewind zijn € 230.000 hoger als gevolg van een groter aantal onder bewindgestelden. De rentemarge is daartegenover € 4.000 gedaald als gevolg van het sterk verlaagde gemiddelde rentepercentage.

De lasten zijn in 2016 met € 479.000 gestegen ten opzichte van 2015 (€ 7.926.000 t.o.v. € 7.447.000).

De post salarissen is toegenomen met € 562.000. Naast de grotere formatie in 2016 zijn de salariskosten gestegen als gevolg van indexatie (3%), anciënniteit, promoties naar de eindschaal en de reservering van het vakantiegeld in het kader van IKB. De overige personeelskosten zijn per saldo vrijwel gelijk als in 2015. De ontslaguitkeringen zijn in 2016 € 59.000 hoger dan in 2015. De afschrijvingslasten zijn in 2016 € 63.000 lager dan in 2015. De huisvestingslasten zijn iets hoger dan in 2015 als gevolg van indexaties.

De bureau- en administratielasten zijn in 2016 € 79.000 lager door lagere implementatiekosten Stratech t.o.v. 2015. De beheerslasten zijn € 55.000 lager als gevolg van lagere studiekosten en kosten advisering.

Stratech

De lasten in 2016 worden, net als in 2015, beïnvloed door de noodzakelijke implementatie van de nieuwe primaire applicatie Stratech Perspectief. Nadat de oorspronkelijk geplande livegang op 1 januari 2016 geen doorgang kon vinden is er lang gekoerst op een livegang

op 1 juni. Ook deze datum bleek echter niet haalbaar. Een optelsom van nog niet opgeloste issues maakte het noodzakelijk de livegang nogmaals uit te stellen. Het bedrijfsrisico bij een livegang was te groot om te accepteren. De daadwerkelijke implementatie heeft op 1 oktober 2016 plaatsgevonden. De projectleider die is ingehuurd heeft zijn werkzaamheden op 7 oktober 2016 afgerond.

Met de software leverancier Stratech was in principe een fixed price afgesproken over de implementatie. Voor de conversie was een richtprijs afgesproken. Er zijn nadere afspraken gemaakt tussen Kredietbank Limburg en Stratech over de vergoeding van de extra kosten die zijn gemaakt bij de implementatie en de conversie. De afrekening van deze kosten heeft inmiddels plaatsgevonden.

Begin 2015 is door het bestuur besloten dat voor de extra kosten in verband met ICT in 2015 geen bestemmingsreserve wordt opgenomen in de jaarrekening 2014. Derhalve is ook in de jaarrekening 2015 hiervoor geen bestemmingsreserve opgenomen en drukken de kosten ook op het exploitatieresultaat van 2016. Deze kosten betreffen:

- Consultants van Stratech
- Het ontwikkelen van conversieprogrammatuur
- Het ontwikkelen en implementeren van koppelingen naar het digitale archief en de financiële administratie
- Tijdelijke dubbele kosten van het primair systeem (Allegro en Stratech Perspectief)
- Begeleiding door de projectleider van ATOS
- Opleidingskosten Stratech aan alle medewerkers
- Het aantrekken van extra medewerkers tijdens de implementatiefase

Deze kosten komen tot uitdrukking in de posten salarissen, inhuur medewerkers, bureau- en administratielasten en beheerslasten.

De eenmalige lasten in het kader van de implementatie van Stratech over de periode januari tot en met december 2016 blijken uit onderstaande opstelling:

Kosten als gevolg van Stratech	Uitgaven 2016
ICT (Stratech, Open Line, decos etc.)	154.000
Inhuur projectleider	94.000
4 fte ondersteuning	151.000
Totaal	399.000

Zonder deze eenmalige kosten van Stratech ad € 399.000 zouden we met de reguliere bedrijfsvoering in 2016 een positief exploitatieresultaat van € 30.000 hebben behaald.

De mutatie 2016 in de voorziening met betrekking tot de kredietportefeuille bedraagt € 49.000. In de jaarrekening 2008 is gestart met het treffen van een voorziening voor oninbaarheid op de kredietportefeuille van vóór 2005 in het bijzonder. Afboekingen op oninbare kredieten vormden in de laatste jaren van de Stichting Kredietbank Limburg (tot 2005) een in het oog springende post bij de verklaring van de negatieve resultaten. Om die reden is in 2008 een inschatting gemaakt van het incassorisico met betrekking tot alle kredieten, die voor 2005 zijn verstrekt. Dit resulteerde in een oninbaarheidsschatting van € 2,4 miljoen. Ter hoogte van dit bedrag is een voorziening gevormd, welk bedrag ineens ten laste van het resultaat in 2008 is gebracht. Dit had tot gevolg dat de afboekingen vanaf 2009 en volgende jaren ten laste van deze voorziening zijn gebracht en het

exploitatieresultaat daardoor niet meer negatief wordt beïnvloed door deze afboekingen. Jaarlijks wordt de volledige kredietportefeuille beoordeeld op oninbaarheid hetgeen kan leiden tot mutaties in de stand van de voorziening. Met betrekking tot de financiering van de totale voorziening voor oninbaarheid is afgesproken dat alleen de daadwerkelijke afboekingen in een boekjaar in rekening worden gebracht bij de GR-gemeenten op basis van de GR-methode waarbij de side-letter van de gemeente Sittard-Geleen wordt gerespecteerd.

Voor 2017 zal wederom sterk op een positief exploitatieresultaat worden gestuurd. Enerzijds worden meer opbrengsten verwacht, ondanks de verlaging van het uurtarief. Anderzijds stellen we alles in het werk om de exploitatielasten in 2017 vrijwel gelijk te laten zijn aan 2016, ook al zal nog deels in 2017 extra formatie nodig zijn om het dagelijks werk naast het Stratech project goed te kunnen blijven uitvoeren. Per saldo resulteert dit in een sluitende prognose voor het boekjaar 2017.

Ziekteverzuim

Ultimo 2016 bedroeg het voortschrijdend jaargemiddelde ziekteverzuim bij Kredietbank Limburg 4,13%. Ultimo 2015 bedroeg dit percentage 3,42%. Volgens de meest recente landelijke ziekteverzuimpercentages is het ziekteverzuim 5,3% voor gemeenteambtenaren en 3,9% voor alle werknemers in Nederland.

Samenvattend beeld

Kredietbank Limburg sluit 2016 af met een negatief exploitatieresultaat van € 369.000. Dat is in lijn met de interne prognose, zoals die is weergegeven in de najaarsmarap 2016. Het exploitatietekort is vooral aan één oorzaak toe te wijzen, te weten de eenmalige kosten in verband met de implementatie van een nieuwe primaire applicatie. Zoals bij de "Financiële resultaten over 2016" al aangegeven bedragen deze kosten in 2016 bijna € 400.000. Als we dit bedrag op het negatieve exploitatieresultaat in mindering brengen, resulteert dit voor de reguliere bedrijfsvoering voor 2016 in een positief exploitatieresultaat van € 30.000.

Dit mag met recht een mooie prestatie genoemd worden.

Ook in niet-financiële zin stemt 2016 tot tevredenheid. Naast de reguliere werkzaamheden, vergde de implementatie van Stratech uiteraard ook de nodige inspanningen van de medewerkers van Kredietbank Limburg. Daarnaast wordt er steeds beter samengewerkt met ketenpartners zoals wijkteams en maatschappelijk werk instellingen. De Kredietbank heeft in 2016 een nieuwe website gelanceerd en we hebben het product Budgetbeheer Maatwerk goed in de markt gezet. Ook zijn we in 2016 gestart met verstrekken van de zgn. bufferkredieten en het verlenen van kredieten voor statushouders. En ten slotte heeft de Kredietbank in 2016 de audits van zowel de NVVK als de BPBI glansrijk doorstaan.

Samengevat kan Kredietbank Limburg terugkijken op een zeer positief verlopen jaar. Er is hard gewerkt en het bestuur toont zich dan ook zeer tevreden met de prestaties en de extra inzet van de medewerkers van Kredietbank Limburg.

Dhr. P.M.A. van Zutphen
Voorzitter Kredietbank Limburg
Geleen, april 2017

Organisatie en ontwikkelingen

Controlling

Op basis van de realisatie van 2014, de dienstverleningsovereenkomsten 2016 en de verwachte ontwikkelingen voor 2016 is de begroting 2016 inclusief de meerjarenbegrotingen 2017 en 2018 opgesteld. In juni 2015 is deze begroting door het Algemeen Bestuur van Kredietbank Limburg vastgesteld. De ontwikkelingen ten opzichte van de begroting zijn in de voorjaars- en de najaarsmanagementrapportage 2016 aan het Dagelijks Bestuur bekend gemaakt.

Dienstverlening 2016

Schuldhulpverlening

Schuldhulpverlening betreft kort gezegd alle activiteiten op het terrein van schuldpreventie, curatie en nazorg om te voorkomen dat financiële problemen en (nieuwe) schulden ontstaan en bestaande schulden waar mogelijk op te lossen.

Kredietbank Limburg ondersteunt burgers met een, soms dreigend, financieel probleem in een zo vroeg mogelijk stadium. Zo worden workshops gegeven en trainingen financiële planning in buurthuizen, op scholen en bij werkgevers. De Kredietbank probeert zichtbaar en dicht bij de burger te zijn in de diverse wijkservicepunten, waar spreekuren georganiseerd worden. Medewerkers van Kredietbank Limburg worden regelmatig geconfronteerd met acute situaties, waarbij crisisinterventies nodig zijn, bijvoorbeeld bij dreigende uit huis plaatsing of afsluiting van water en licht.

Om een goed inzicht te krijgen welke ondersteuning iemand nodig heeft, wordt, als de crisis is beslecht, door middel van analyse en screening gekeken naar financieel gedrag, vaardigheden, motivatie, zelfregie en leervermogen.

Een steuntje in de rug, financieel support, is dikwijls al voldoende voor een burger om weer grip te krijgen op zijn eigen financiële situatie. Maar het komt ook regelmatig voor dat een burger de regie over zijn (financiële) situatie kwijt is en er duurzame financiële ondersteuning nodig is. In nauwe samenwerking met organisaties in het sociaal domein wordt gekeken welke ondersteuning nodig is. De contacten met onder andere maatschappelijk werk, gemeente, woningcorporaties, onderwijs, geestelijke gezondheidszorg en buddy's zijn dan ook intensief. Soms is het (tijdelijk) nodig om financiën te beheren via budgetbeheer, budgetbeheer maatwerk (budgetbeheer met extra begeleiding), of zelfs beschermingsbewind wordt dan ingezet.

Als er behoefte is aan extra middelen, kan Kredietbank Limburg, uiteraard onder voorwaarden, verantwoord een krediet verstrekken (sociale kredietverlening).

Er is in 2016 veel energie gestoken in preventie en voorlichting, in zowel regio Parkstad, regio Sittard/Geleen als regio Maastricht Heuvelland. In Sittard-Geleen is in het middelbaar onderwijs extra aandacht gevraagd voor de doelgroep jongeren. De contacten en verbindingen tussen de organisaties in het werkveld rondom jongeren, waaronder de Kredietbank, zijn geïntensiveerd en er zijn specifieke activiteiten gepland zoals een ludieke theatershow "omgaan met geld" in de week van het geld. Ook neemt de Kredietbank in Maastricht deel aan "No Credit, Game Over!" een stadsspel dat jongeren in beweging brengt rondom het thema schulden. Het spel stelt jongeren voor een uitdagende opdracht. Op een interactieve manier ondervinden zij wat het betekent om op eigen benen te staan en schulden te hebben. Tijdens het spel leren ze zich te wapenen tegen de valkuilen van de consumptiemaatschappij en gaan ze in groepjes manieren zoeken om de schulden van hun personage aan te pakken.

Kredietbank Limburg betreft ketenpartners zo snel en optimaal mogelijk in de verschillende fasen van de schuldhulpverlening. Hieronder worden een aantal voorbeelden gegeven over hoe we dat doen.

In Maastricht wordt in de pilot "voorkomen uithuisplaatsingen" nauw samengewerkt met alle woningcorporaties en het Veiligheidshuis. Daar waar gesignaleerd wordt dat mensen huurachterstand hebben vindt er direct op locatie een gesprek met een casemanager van de Kredietbank plaats.

In Brunssum is samen met het Centrum voor Maatschappelijk Werk en Welzijn (CMWW) in 2016 gestart met het inzetten van vrijwilligers in het hele schuldhulpverleningsproces. In het najaar is de eerste groep vrijwilligers gestart bij de Kredietbank. Naast een korte training liepen de vrijwilligers een dag mee. Ook kregen deze vrijwilligers een training sociale netwerk strategieën bij het CMWW. Door het creëren van dit soort verbindingen en de inzet van vrijwilligers in het gehele traject hopen we een kortere doorlooptijd te realiseren.

Ook in Maastricht zijn soortgelijke afspraken gemaakt met "Schuld en Budget Buddy". Daar waar iemand geen mantelzorg beschikbaar heeft, krijgt hij bij aanvang van een traject een buddy toegewezen. Zo wordt er snel geschakeld tussen de burger, de buddy en de medewerker van de Kredietbank.

De analyse en screening aan het begin van een traject, vindt per gemeente verschillend plaats.

Zo wordt in Kerkrade gebruik gemaakt van een QuickScangesprek, een gesprek met burger, maatschappelijk werk en een casemanager van de Kredietbank. Deze werkwijze zorgt ervoor dat mensen goed voorbereid aan een traject voor het regelen van schulden beginnen. De uitval in een vervolgetraject is hierdoor tot bijna nul gereduceerd.

Voor inwoners uit Heerlen start de schuldhulpverlening bij het Bureau Schuldhulpverlening (BSV) van de gemeente. De casemanager van het BSV stelt een diagnose en draagt in geval van problematische schulden het dossier over aan de Kredietbank. Regelmatig vindt er overleg plaats tussen de casemanagers van BSV en de Kredietbank.

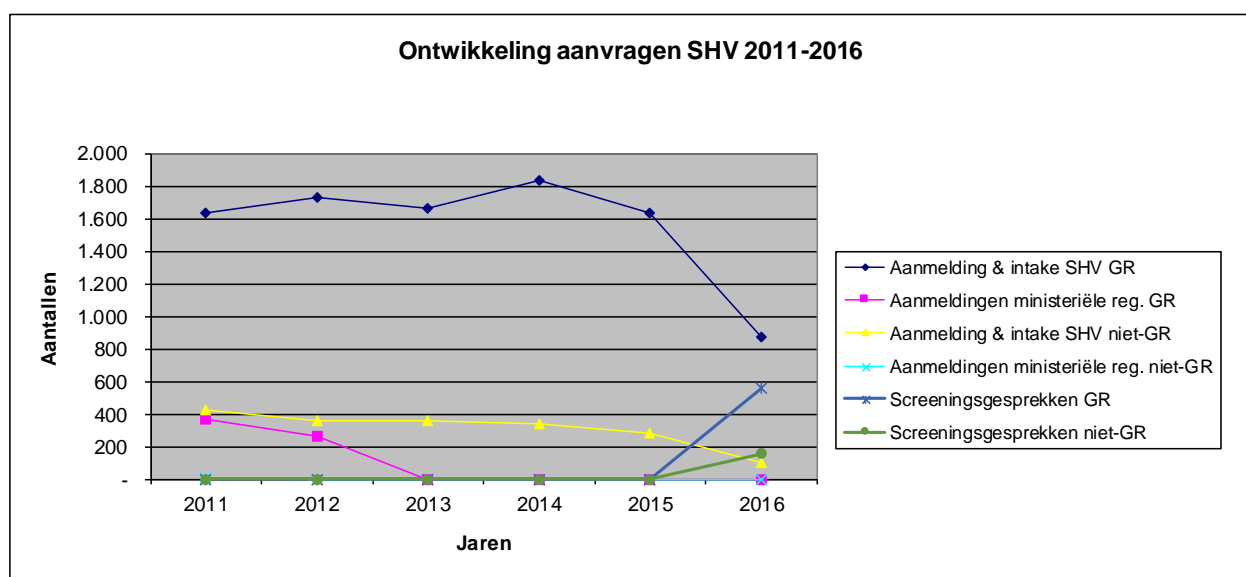
In Maastricht wordt gebruik gemaakt van de screeningsmethode Mesis, een gevalideerd diagnose instrument. De burger vult een vragenlijst in en op basis van deze antwoorden ontstaat een klantprofiel. Dit geeft, in combinatie met een gesprek met een casemanager van de Kredietbank, een beeld met betrekking tot (financiële) vaardigheden, capaciteiten, houding en motivatie. De scores op deze gebieden worden gepresenteerd in een rapport dat als uitgangspunt dient voor de vervolgroute, het plan van aanpak. Dit wordt in een daarop volgend gesprek samen met de burger bepaald.

Aanmeldingen 2016

Onderstaand een overzicht en grafiek van de aantallen meldingen van 2011 tot en met 2016:

		2011	2012	2013	2014	2015	2016
GR	Aanmelding & intake SHV GR	1.635	1.732	1.658	1.833	1.634	876
	Aanmeldingen ministeriële reg. GR	367	262	-	-	-	-
	Screeningsgesprekken GR	-	-	-	-	-	555
Niet-GR	Aanmelding & intake SHV niet-GR	424	354	356	337	280	96
	Aanmeldingen ministeriële reg. niet-GR	9	-	-	-	-	-
	Screeningsgesprekken niet-GR	-	-	-	-	-	156
Totaal	Aanmelding & intake SHV	2.059	2.086	2.014	2.170	1.914	972
	Aanmeldingen ministeriële reg.	376	262	-	-	-	-
	Screeningsgesprekken	-	-	-	-	-	711
Totaal meldingen GR en niet-GR		2.435	2.348	2.014	2.170	1.914	1.683

In 2016 heeft Kredietbank Limburg 1.683 aanvragen schuldhulpverlening ontvangen. Daarvan waren er 1.431 uit GR-gemeenten (gemeenschappelijke regeling) en 252 uit gemeenten die niet deelnemen aan de GR. In totaal is er sprake van een daling van circa 12% ten opzichte van het aantal aanvragen in 2015 (1.914). De oorzaak voor deze daling is niet met zekerheid te duiden. Wel is duidelijk dat een en ander de landelijke trend volgt. Het aantal mensen met problematische schulden bekend binnen de schuldhulpverlening daalt ten opzichte van het aantal mensen met problematische schulden die nog onbekend zijn binnen de schuldhulpverlening. (bron Nadja Jungmann, lector Armoede en Schulden). De hoeveelheid aanvragen die bij Kredietbank Limburg binnenkomen zijn ook afhankelijk van de (soms tijdelijke) keuzes van de diverse gemeenten. Gemeenten kiezen ervoor in voorkomende gevallen procesonderdelen van de schuldhulpverlening zelf uit te voeren.

Schuldregeling

In 2016 zijn in totaal 1.181 trajecten schuldregeling gestart. Ten opzichte van de begroting (DVO-afspraken) is dat een onderschrijding van 16%. Deze daling is congruent met de lagere instroom schuldhulpverlening.

Preventie & Projecten

In het kader van Preventie & Projecten hebben verschillende activiteiten plaatsgevonden. Denk hierbij aan de cursussen Rondkomen met Inkomen en de cursussen Financiële Planning.

Voor de gemeente Brunssum zijn maatwerk projecten vormgegeven. Dit betrof workshops op scholen. Voor de Kompas gemeentes zijn workshops uitgevoerd en voor de gemeente Sittard-Geleen is verder uitvoering gegeven aan het scholenproject en het project participatiehuis.

Wsnp-verklaringen

Onderstaand een overzicht van de afgifte Wsnp-verklaringen in 2016:

Afgifte Wsnp-verklaringen 2016			2015
	GR	Niet GR	Totaal
Met minnelijk traject	500	111	611
Zonder minnelijk traject	4	1	5
Totalen	504	112	616

In 2016 zijn 616 Wsnp-verzoekschriften door KBL afgegeven. Het aandeel verzoekschriften zonder dat er een minnelijk traject bij KBL is doorlopen, is afgenomen ten opzichte van voorgaande jaren. In 2016 zijn 4 Wsnp-verzoekschriften afgegeven zonder een minnelijk traject bij KBL, waarvan 2 voor bedrijven (met een rechtsvorm van een natuurlijk persoon).

Sociale kredietverlening en kredietbeheer

Het aantal kredietaanvragen is in 2016 toegenomen tot een kleine 1.500. Ook het aantal toegekende kredieten is gestegen.

De voornaamste reden hiervoor is de forse instroom van statushouders (vluchtelingen) naar Nederland. Diverse gemeenten maken gebruik van een sociaal krediet via Kredietbank Limburg ten behoeve van huisvesting en woninginrichting van deze statushouders.

De vastgestelde criteria met betrekking tot verantwoorde kredietverlening zijn net zoals in voorgaande jaren ook in 2016 gehanteerd. Maatwerk in combinatie met sociaal maatschappelijk verantwoorde kredietverlening is daarbij het belangrijkste uitgangspunt. Het kredietrisico wordt tot een minimum beperkt. Ten aanzien van kredietbeheer wordt gewerkt met een proactief incassobeleid. De gedragscode Sociale Kredietverlening en Kredietbeheer van de branchevereniging NNVK is hierbij leidend. Het uitgangspunt is vroeg signalering waarbij een persoonlijke aanpak moet leiden tot het voorkomen van hoge betalingsachterstanden. Deze werkwijze heeft reeds geleid tot een aantoonbare vermindering van de achterstallige kredieten, zowel in aantal als in geld.

In onderstaande tabel worden enkele gegevens met betrekking tot kredietverlening weergegeven. De post toekenningen bevat zowel herfinancieringen als ook saneringskredieten:

Aanvragen kredietverlening	2012	2013	2014	2015	2016
Aantal aanvragen	1.654	1.580	1.407	1.378	1.473
Aantal afwijzingen	883	752	719	576	531
Aantal intrekkingen	262	176	235	181	167
Aantal toekenningen	547	568	584	629	810

Uitstaand saldo kredieten	2012	2013	2014	2015	2016
Uitstaand saldo ultimo jaar	5,5 mln.	4,7 mln.	4,1 mln.	4,1 mln.	4,5

Budgetbeheer

Wanneer klanten tijdelijk of langdurig niet in staat zijn hun financiën te beheren, voert Kredietbank Limburg een vorm van budgetbeheer uit. Kredietbank Limburg beheert voor circa 2300 huishoudens hun budget.

Door de inzet van budgetbeheer zijn de betalingen van de primaire lasten en overige financiële verplichtingen van de klant gewaarborgd. Daartoe wordt een budgetplan opgesteld, waarin balans wordt aangebracht tussen de inkomsten en uitgaven waardoor er

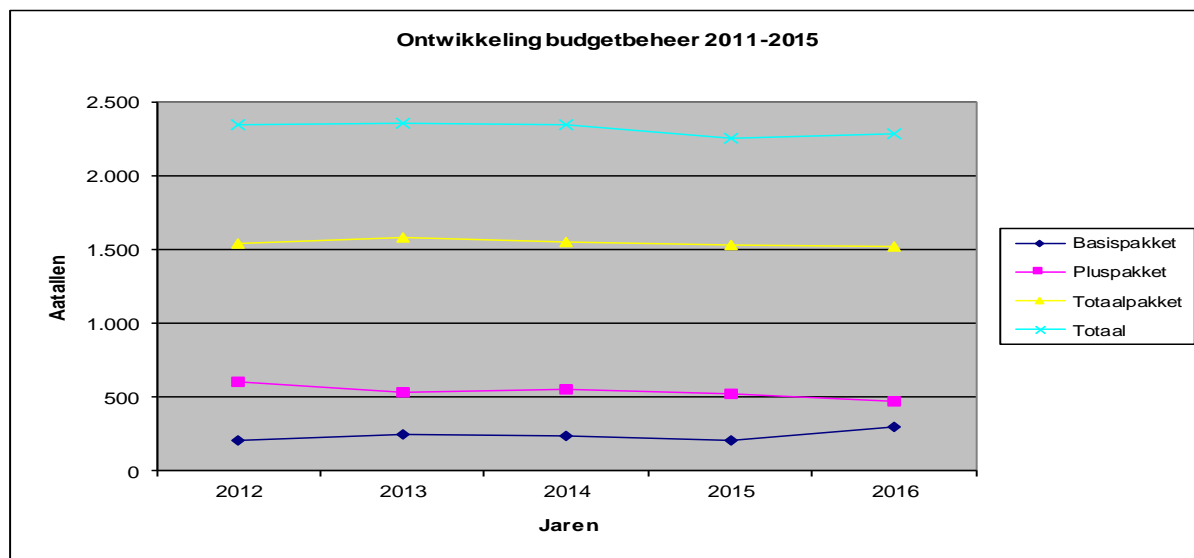
weer een financieel evenwicht ontstaat. Van het inkomen van de klant worden eerst de vaste lasten betaald en vervolgens wordt het restant, het leefgeld, overgemaakt naar de klant. In veel gevallen betalen we het leefgeld niet per maand, maar per week uit. De klant wordt door de budgetbeheerder ondersteund bij de uitvoering van het budgetplan. Indien een klant een intensiever begeleidingstraject nodig heeft, kan dat door de workshop "Rondkomen met inkomen", persoonlijke budgetbegeleiding of met een budgetcoachingstraject. In het geval van betalingsachterstanden kan in overleg met de klant een betalingsregeling worden getroffen. Door het bieden van maatwerk in de begeleidingstrajecten wordt ingezet op het bevorderen van de duurzame financiële zelfredzaamheid van de klant.

Budgetbeheer wordt in het algemeen ingezet tijdens een de stabilisatie- of schuldoplossingstraject. Sinds afgelopen jaar wordt budgetbeheer ook ingezet voor het beheer van de garantkredieten die een gemeente verstrekt aan Alleenstaande Minderjarige Vluchtelingen die zich vestigen binnen hun gemeente. Het is echter ook mogelijk om het budgetbeheer preventief of als nazorg in te zetten. Niet al onze opdrachtgevers zijn bereid budgetbeheer gedurende een langere periode te vergoeden of te laten voortzetten na afloop van een traject. Veel klanten betalen in die gevallen de kosten van budgetbeheer zelf.

Budgetbeheer speelt niet alleen een heel belangrijke rol bij het voorkomen van een toestroom naar langdurige en duurdere bewindvoeringstrajecten, ook bij het afbouwen van beschermingsbewind of budgetbeheer Maatwerk is budgetbeheer een belangrijk instrument. Klanten die uiteindelijk niet in staat blijken te zijn om op termijn hun financiële huishouding zelfstandig en verantwoord te voeren en waarvoor budgetbeheer ontoereikend is, kunnen alsnog in aanmerking komen voor beschermingsbewind. De overstap van budgetbeheer naar beschermingsbewind en vice versa is binnen Kredietbank Limburg eenvoudig en snel geregeld zodra de uitspraak van de Rechtbank binnen is.

Onderstaand een overzicht en een grafiek waarin is weergegeven de verdeling naar de verschillende budgetbeheerpakketten vanaf 2011:

Verdeling budgetbeheerrekeningen					
	2012	2013	2014	2015	2016
Basispakket	205	245	238	206	295
Pluspakket	599	531	549	523	467
Totaalpakket	1.537	1.579	1.555	1.528	1.523
Totaal	2.341	2.355	2.342	2.257	2.285

Beschermingsbewind

Indien een meerderjarige burger structureel, op grond van lichamelijke of geestelijke beperkingen, niet meer in staat is om zijn financiële zaken te regelen, kan de kantonrechter deze burger onder beschermingsbewind stellen. Beschermingsbewind heeft het stabiliseren van de financiële situatie van de aanvrager tot doel. Daarnaast heeft het ook tot doel om nieuwe of verder oplopende achterstanden in de vaste lasten te voorkomen. Oorspronkelijk was het meerderjarigenbewind bedoeld voor gehandicapten en ouderen. Bewindvoering wordt echter steeds meer het laatste vangnet voor burgers die structureel niet in staat blijken om zorg te dragen voor hun eigen financiële administratie.

Sinds 2015 is in de wetgeving inzake beschermingsbewind opgenomen dat het hebben van problematische of onoplosbare schulden als aparte grond voor onderbewindstelling geldt. Daarnaast is de mogelijke kring van verzoekers (dat is de persoon of het orgaan die beschermingsbewind voor een burger mag aanvragen) uitgebreid.

Inmiddels is bij circa 80% van de mensen die bij Kredietbank Limburg onder bewind staan sprake van schuldenproblematiek. Dit heeft te maken met het gegeven dat voornamelijk burgers met (problematische) schulden worden aangemeld voor bewindvoering bij Kredietbank Limburg. Naar verwachting zal dit percentage verder stijgen.

Als antwoord hierop heeft Kredietbank Limburg Budgetbeheer Maatwerk ontwikkeld. Budgetbeheer Maatwerk (BBR Maatwerk) is activerende financiële ondersteuning als alternatief voor beschermingsbewind. Budgetbeheer Maatwerk is een vernieuwend initiatief in de vorm van een pilot, welke onlangs is verlengd voor de duur van een jaar. Door middel van screening aan de voorkant enerzijds en begeleiding naar zelfredzaamheid bij het inkomensbeheer anderzijds wordt bereikt dat burgers minder vaak de zware maatregel van bewind krijgen opgelegd door de rechtbank. Een gevolg hiervan is dat de gemeente, die doorgaans bijzondere bijstand verstrekt voor de kosten, de regie over haar budget weer terugkrijgt. Tijdens de eerste helft van de pilotperiode zullen de cliënten die zich bij de KBL aanmelden voor bewindvoering gescreend worden. Aan de hand van de screening zal worden bepaald of de cliënt echt in aanmerking komt voor bewindvoering of dat hij geholpen kan worden met een alternatief product namelijk BBR Maatwerk. BBR Maatwerk is gericht op het bieden van een goede ondersteuning bij het beheren van inkomsten en uitgaven in combinatie met begeleiding gericht op zelfredzaamheid en uitstroom. Uit de interne eerstejaarsevaluatie en het adviesrapport "Budgetbeheer Maatwerk: een passend alternatief voor beschermingsbewind?" blijkt dat de aanpak veelbelovend te noemen is en de eerste vruchten afwerpt.

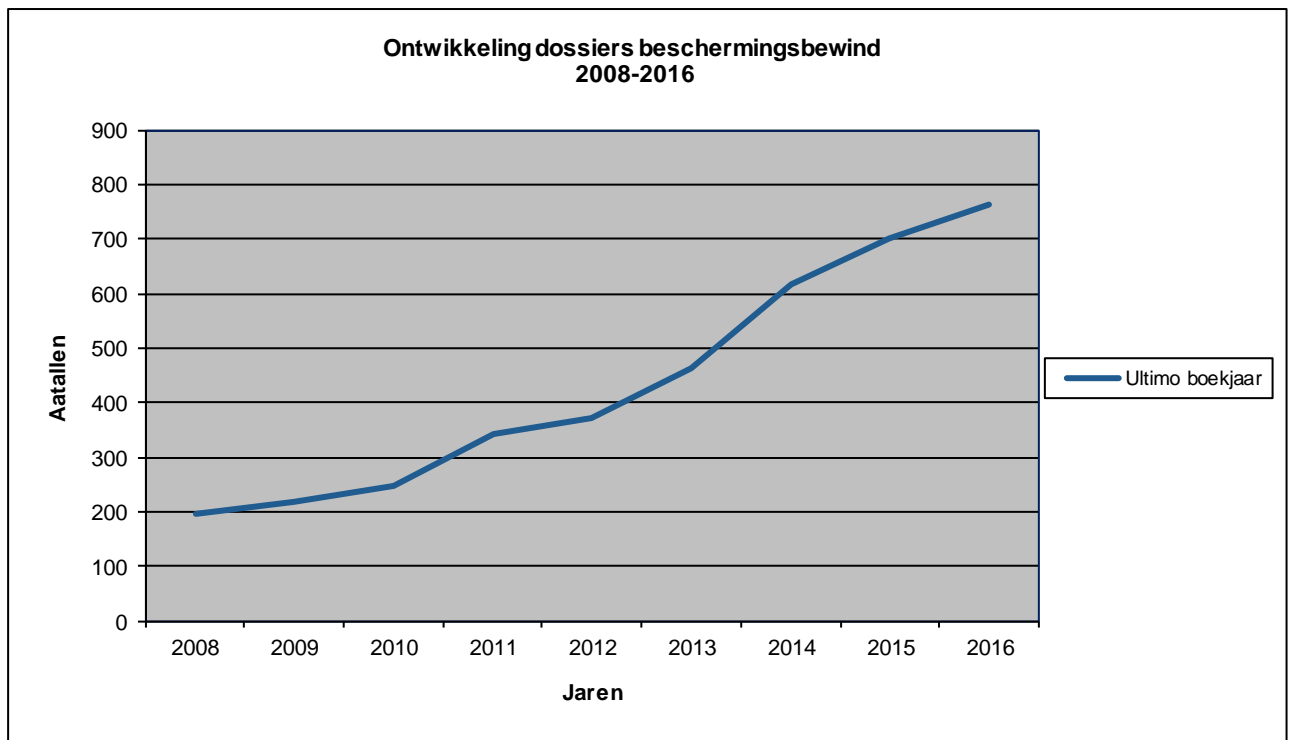
In 2016 zijn er 169 dossiers gestart en 109 dossiers beëindigd. Het cliëntenbestand is gegroeid van 702 naar 762 dossiers. Bovendien zijn er ultimo 2016 40 dossiers Budgetbeheer Maatwerk in behandeling. Al met al zien we de laatste jaren een groeiend aantal nieuwe aanvragen.

Zie onderstaand een overzicht van de ontwikkeling van de dossiers beschermingsbewind:

Ontwikkeling dossiers beschermingsbewind					
	2012	2013	2014	2015	2016
Begin boekjaar	342	371	462	618	702
Gestart	71	126	198	159	169
Beëindigd	42	35	42	75	109
Ultimo boekjaar	371	462	618	702	762

Zie onderstaand een overzicht van de dossiers BBR Maatwerk:

Ontwikkeling dossiers BBR Maatwerk					
	2016				
Begin boekjaar	0				
Gestart	47				
Beëindigd	7				
Ultimo boekjaar	40				

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie.

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt onder weerstandscapaciteit verstaan de middelen en mogelijkheden waarover provincies of gemeenten beschikken om niet begrote kosten te dekken.

De weerstandscapaciteit bestaat uit vier componenten:

- Het eigen vermogen
- De voorzieningen
- De onbenutte belastingcapaciteit
- De ruimte op de begroting

Voor Kredietbank Limburg betekent dit concreet dat de weerstandscapaciteit gelijk is aan het eigen vermogen, zoals dit op de balans wordt vermeld.

Het begrip risico wordt gedefinieerd als het gevaar voor schade of verlies als gevolg van interne en externe omstandigheden, dan wel als gebeurtenissen waarvan de kans bestaat dat ze optreden en negatieve gevolgen met zich mee kunnen brengen.

Het gaat daarbij om de volgende risico's:

- Risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd, omdat het niet mogelijk is een redelijke schatting van het bedrag van de schade of het verlies te maken;
- Risico's die niet tot afwaardering van activa hebben geleid en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot het balanstotaal of het eigen vermogen.

Conform de statuten van de GR dient door het Algemeen Bestuur het maximale weerstandsvermogen (Eigen vermogen) te worden vastgesteld. Het betreffende artikel 30 lid 3 luidt als volgt:

Indien en voor zover de in het vorig lid bedoelde reserverekening een door het algemeen bestuur te bepalen bedrag overschrijdt, wordt het batig saldo in lid 1 bedoeld uitgekeerd aan de gemeenten op de basis, vermeld in lid 5.

Dit betekent concreet dat, indien het eigen vermogen een bepaalde hoogte overschrijdt, het meerdere wordt uitgekeerd aan de GR-deelnemers cf. de GR-methode.

Ten behoeve van de begroting 2016 is door Kredietbank Limburg een risico inventarisatie opgesteld. De samenvatting van de uitkomsten hiervan wordt in onderstaande risicoparagraaf beschreven waarnaar wij verwijzen.

Deze risico inventarisatie resulteert in een totaalbedrag van financiële risico's ad € 1.071.000 en rechtvaardigt o.i. een weerstandsvermogen dat gelijk is aan 6% van de exploitatielasten (exclusief mutatie voorziening), zoals besloten tijdens de Bestuursvergadering d.d. 19 januari 2012.

Voor 2016 resulteert deze methodiek in een weerstandsvermogen ad € 471.000.

Het eigen vermogen bedraagt ultimo 2016 € 76.331 zodat er over 2016 geen terugbetalingsverplichting is conform de statuten van de GR artikel 30 lid 3b.

Risicoparagraaf

Onderstaand wordt in beknopte vorm de risico inventarisatie van Kredietbank Limburg weergegeven met daarbij een inschatting van de mogelijke (financiële) consequenties. Gelukkig heeft geen van de genoemde risico's zich in het afgelopen jaar in ernstige mate voorgedaan. In dit jaarverslag kunt u in de toelichting op de baten en lasten lezen, hoe de verschillende posten zich ontwikkeld hebben in 2016 en hoe hierop gestuurd is als dat noodzakelijk was.

1. Bezuinigingen

Het nog verder terugbrengen van overheidsgelden ten behoeve van gemeenten kan ertoe leiden dat gemeenten minder geld beschikbaar (kunnen) stellen voor schuldhelpverlening.

Dit risico heeft zich in 2016 niet voorgedaan.

2. Onderbesteding Dienstverleningsovereenkomsten (DVO's)

Het achterblijven van de bestedingen van opdrachtgevers in vergelijking met de afspraken zoals die zijn gemaakt in de dienstverleningsovereenkomsten.

Om de bovenstaande risico's deels te ondervangen is het afsprakenkader rondom fluctuaties in de afname van dienstverlening van Kredietbank Limburg aangescherpt. Dit betekent een maximale afwijking van 10% van de realisatie ten opzichte van de dienstverleningsovereenkomst.

Het risico van de onderbesteding van de dienstverleningsovereenkomst heeft zich in niet voorgedaan in 2016. De dienstverleningsovereenkomsten zijn in totaliteit wel lager dan de afspraken welke zijn gemaakt bij het opstellen van de begroting.

3. Flexibele schil van medewerkers in relatie tot ontslaguitkeringen

Van de organisatie wordt gevraagd flexibel om te gaan met de fluctuerende vraag naar dienstverlening van de opdrachtgevers. Daarom is het in stand houden van een flexibele schil van medewerkers noodzakelijk. Het werken met jaarcontracten en het aansluitend niet meer verlengen daarvan kan leiden tot ontslaguitkeringen. Kredietbank Limburg betaalt deze uitkeringen zelf omdat ze eigen risicodrager is.

Het inhuren van medewerkers via uitzend- en detacheringbureaus of via een zgn. payrollconstructie resulteert direct in meer kosten.

Kredietbank Limburg beperkt bovengenoemde risico's door het optimaal afstemmen van de formatie op de gevraagde dienstverlening. Maandelijks wordt de benodigde formatie bewaakt en waar nodig bijgestuurd. Onderlinge uitwisseling van formatie bij over- of onderbezetting tussen de regio's wordt ook toegepast.

Dit risico heeft zich in beperkte mate voorgedaan in 2016. Er is meer dan verwacht gebruik gemaakt van een ontslaguitkering. Diverse medewerkers van wie het contract niet is omgezet naar een vast dienstverband hebben een langere tijd nodig om een nieuwe betaalde baan te vinden.

4. Oplpend ziekteverzuim

Ziekteverzuim omvat zowel werk gerelateerd als niet-werk gerelateerd ziekteverzuim. Met name kortdurend frequent ziekteverzuim en werk gerelateerd ziekteverzuim zijn te beïnvloeden. Hiervoor hanteert Kredietbank Limburg het principe van "ziekteverzuim in eigen regie". In samenwerking met de bedrijfsarts wordt door de managers getracht de oorzaak van het ziekteverzuim te achterhalen en de re-integratie van medewerkers zo zorgvuldig en snel mogelijk te laten verlopen. Ondanks deze inspanning kan het

ziekteverzuim als gevolg van werkdruk en veranderingen in het werkproces en de omgeving, stijgen. Vanzelfsprekend wordt er nadrukkelijk gestuurd op het voorkomen van ziekteverzuim. Naast de vormen van beïnvloedbaar ziekteverzuim is er ook sprake van langdurig niet beïnvloedbaar ziekteverzuim, bijvoorbeeld als gevolg van een ziekte. Met name dit laatste ziekteverzuim moet worden opgevangen door middel van externe inhuur.

Dit risico heeft zich in 2016 niet voorgedaan. Er was in 2016 sprake van een relatief laag ziekteverzuim (4,1%) dat 0,7% hoger was dan in 2015.

5. Concurrentie

Niet-GR opdrachtgevers kunnen, gedwongen door een aanbestedingsproces, kiezen voor een andere aanbieder dan Kredietbank Limburg als uitvoerder voor de schuldhulpverlening.

Door maatwerk en het verder optimaliseren van de dienstverlening wordt het risico beperkt dat gekozen wordt voor een andere uitvoerder. Daarnaast wordt er actief gezocht naar nieuwe opdrachtgevers.

Dit risico heeft zich in 2016 niet voorgedaan.

6. Inklinken van de kredietportefeuille

De kredietportefeuille wordt al jaren gestaag kleiner, wat resulteert in lagere renteopbrengsten.

Dit risico heeft zich in 2016 in mindere mate voorgedaan. Vanaf medio 2016 is er zelfs sprake van een lichte stijging van de kredietportefeuille.

Aan opdrachtgevers wordt geadviseerd meer saneringskredieten te laten verstrekken als instrument van schuldhulpverlening als dit voor de klant het beste alternatief is. Hierdoor wordt het risico van verder inklinken van de kredietportefeuille verkleind maar bovenal worden klanten hierdoor nog beter geholpen.

7. Rente risico's

De onrust op de financiële markten kan resulteren in een rentestijging. De kans dat de huidige historisch lage rentepercentages op termijn zullen gaan stijgen is aanwezig.

Het risico is beperkt omdat begin januari 2016 de laatste 3-jarige geldlening van de BNG is afgelost. Het risico is beperkt tot het saldo van de rekening-courant.

8. Afboekingen oninbare kredieten

Een telkens terugkerende factor in de negatieve resultaten betroffen de afboekingen op de uitstaande kredietportefeuille. Door het treffen van een voorziening voor oninbare kredieten belasten de afboekingen niet direct het exploitatieresultaat.

Het verstrekken- en incassobeleid is aangescherpt zodat noodzakelijke afboekingen van kredieten tot een minimum worden beperkt.

9. Aansprakelijkheidsrisico's

De aansprakelijkheidsrisico's, voor zover alle risico's bekend zijn, worden grotendeels afgedekt door de bedrijfs- en beroepsaansprakelijkheidsverzekeringen.

In onderstaande tabel zijn de mogelijke financiële consequenties weergegeven van de hierboven beschreven risico's:

Risico	Maximaal fin. gevolgen	Kans	Perc.	Financieel risico
1 Bezuinigingen	750.000	Hoog	75%	563.000
2 Onderbesteding DVO's	450.000	Laag	25%	113.000
3 Flexibele schil	75.000	Hoog	75%	56.000
4 Oplopend ziekteverzuim	100.000	Hoog	75%	75.000
5 Concurrentie	450.000	Middel	50%	225.000
6 Inklinken van de kred.portefeuille	35.000	Hoog	75%	26.000
7 Renterisico's	10.000	Hoog	75%	8.000
8 Afboekingen oninbare kredieten	-			-
9 Aansprakelijkheidsrisico's	20.000	Laag	25%	5.000
	1.890.000			1.071.000

Uit bovenstaande opstelling blijkt dat de som van de potentiële financiële risico's € 1.071.000 bedraagt. Deze inschatting dient ter onderbouwing van het weerstandsvermogen, zoals beschreven in de vorige paragraaf.

In bovenstaand overzicht is nog geen rekening gehouden met het risico van een mogelijke aanslag vennootschapsbelasting.

Met ingang van 1 januari 2016 is de vennootschapsbelastingplicht voor overheidsbedrijven een feit. Ook op de Kredietbank Limburg is deze nieuwe wetgeving in beginsel van toepassing. Middels een inventarisatie in samenspraak met de fiscalisten van Deloitte en drie andere kredietbanken in Nederland worden de gevolgen voor de Kredietbank Limburg inzichtelijk gemaakt.

De uiteindelijke fiscale positie voor de vennootschapsbelasting is in december 2016 formeel afgestemd met de Belastingdienst. Uitgangspunt van de stellingname is dat alle activiteiten van Kredietbank Limburg niet zullen leiden tot Vpb-plicht. De Belastingdienst heeft in een brief d.d. 28 februari 2017 geantwoord dat er in 2016 geen belastingplicht voor de vennootschapsbelasting is ontstaan.

Financiering

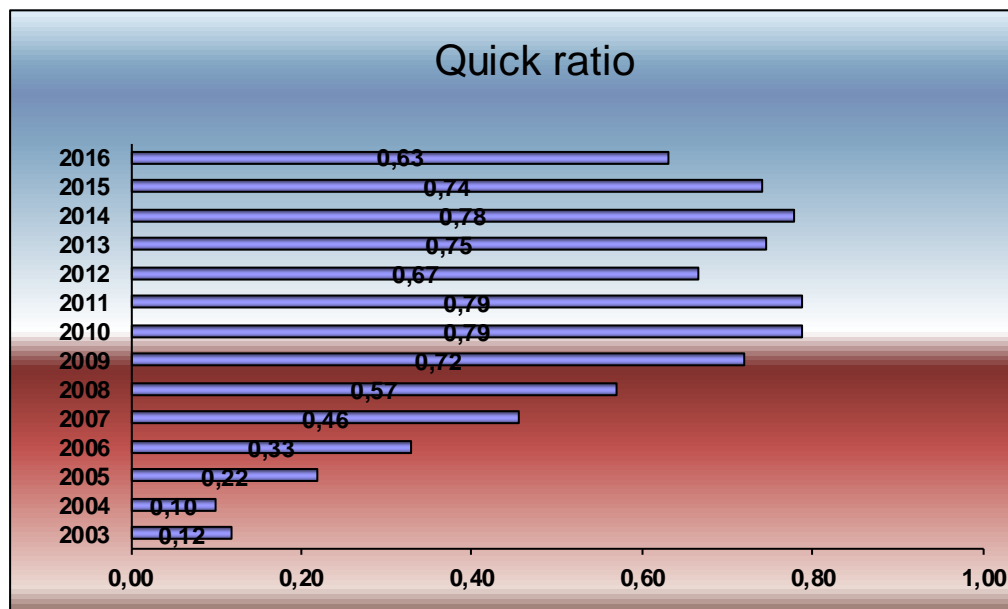
Het treasurystatuut van Kredietbank Limburg gaat in op het besturen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen. Kredietbank Limburg heeft voor 2016 geen specifieke beleidsvoornemens geuit ten aanzien van treasury. De organisatie heeft gedurende 2016 geen uitzettingen van gelden gedaan gehad.

Het renteprotocol is een vast agendapunt binnen Kredietbank Limburg. Op basis van dit protocol wordt maandelijks de financieringsbehoefte in beeld gebracht en bepaald hoe deze wordt ingevuld, t.w. met kort, (middel-)lang of lang vermogen. Uitgangspunt hierbij is dat een aandeel van het uitstaand saldo (incl. achterstanden) als een "ijzeren voorraad" wordt beschouwd welke in principe op (middel-) lange termijn moet worden gefinancierd. De ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt worden hierbij nauwlettend gevolgd. Ultimo 2010 is met de provinciale toezichthouder afgesproken dat de kasgeldlimiet met ingang van 2011 wordt bepaald op € 2.500.000.

De financiering in 2016 bestaat uit het rekening-courantkrediet met een maximum van € 2.500.000. De langlopende lening bij de BNG (3-jaars) is op 2 januari 2016 afgelost.

De liquiditeitspositie van Kredietbank Limburg wordt vanuit van vlottende activa exclusief de uitstaande kredieten (quick ratio) in verhouding tot de vlottende passiva bepaald.

Dit geeft het volgende beeld:

De liquiditeitsplanning bij Kredietbank Limburg ten behoeve van de intensivering van de treasury activiteiten is een maandelijks terugkerende activiteit. Doel hiervan is inzicht te verschaffen in de liquiditeitspositie en de financieringsbehoefte.

Ten aanzien van het beheer van de leningenportefeuille (o/g) heeft Kredietbank Limburg haar activiteiten primair gefinancierd met het rekening-courantkrediet van de BNG.

Daarnaast heeft de BNG aanvullende mogelijkheden om de financieringsbehoefte, indien nodig, in te kunnen vullen.

Kerngegevens

Deelnemende gemeenten	Aantal inwoners per 01-01-2016	Aantal inwoners per 01-01-2015
Brunssum	28.448	28.656
Heerlen	87.406	87.500
Kerkrade	46.023	46.524
Landgraaf	37.465	37.456
Maastricht	122.533	122.397
Sittard-Geleen	93.555	93.724
Totalen	415.430	416.257

Jaarrekening 2016

Kredietbank Limburg

Balans per 31 december 2016 (na resultaatsbestemming)

	2016	2015
Vaste activa met economisch nut		
Verbouwingen	0	0
Automatisering	185.641	338.053
Inventaris en inrichting	37.024	59.980
Totaal materiële vaste activa met economisch nut	222.665	398.033
Financiële vaste activa		
Kredieten	3.611.454	3.156.442
Vlottende Activa		
Vorderingen op openbare lichamen	2.737.376	2.264.183
Overige Vorderingen	1.083.545	1.454.977
Overlopende activa	65.492	86.182
Liquide Middelen	3.708.836	3.250.536
Totaal vlottende activa	7.595.249	7.055.878
Totaal	11.429.368	10.610.353
Vaste Passiva		
Eigen vermogen	445.424	433.715
Resultaat verslagperiode	-369.093	275.919
Af te dragen aan GR-gemeenten	0	-264.210
Eigen vermogen ult. verslagperiode	76.331	445.424
Vaste Schulden	641.806	641.053
Totaal vaste passiva	718.137	1.086.477
Vlottende Passiva		
Overige Schulden	10.278.740	9.044.477
Overlopende Passiva	432.490	479.398
Totaal vlottende passiva	10.711.230	9.523.875
Totaal	11.429.368	10.610.353

Staat van baten en lasten 2016 t.o.v. de begroting

	Begroting 2016	Realisatie 2016
Rentemarge	268.000	338.969
Baten:		
Intakegesprekken kredietverlening	112.000	112.230
Schuldhelpverlening	4.314.000	4.048.701
Budgetbeheerrekening	1.329.000	1.285.744
WSNP verklaringen	125.000	97.051
Bewindvoering	1.524.000	1.567.301
Opbrengst projecten	25.000	13.863
Bijdragen gemeenten in exploitatieresultaat	0	0
Deelname GR-gem. in voorziening kredietport.	100.000	71.743
Overige baten	5.000	21.564
	7.534.000	7.218.195
Totaal baten	7.802.000	7.557.165
Lasten:		
Salarissen	5.545.000	5.902.548
Overige personeelslasten	306.000	289.277
Ontslaguitkeringen	77.000	72.773
Afschrijvingen	226.000	175.368
Huisvestingslasten	274.000	235.052
Bureau/administratielasten	811.000	891.539
Beheerslasten	323.000	287.958
Mutatie voorziening	100.000	71.743
	7.662.000	7.926.258
Totaal lasten boekjaar	7.662.000	7.926.258
Lasten voorgaande boekjaren	0	0
Totaal lasten	7.662.000	7.926.258
Saldo van baten en lasten	140.000	-369.093
Mutaties reserves	-140.000	369.093
Gerealiseerde resultaat	0	0

Staat van baten en lasten 2016 t.o.v. 2015

	Realisatie 2016	Realisatie 2015
Rentemarge	338.969	342.859
Baten:		
Intakegesprekken kredietverlening	112.230	112.574
Schuldhelpverlening	4.048.701	4.441.025
Budgetbeheerrekening	1.285.744	1.310.401
WSNP verklaringen	97.051	122.120
Bewindvoering	1.567.301	1.337.174
Opbrengst projecten	13.863	28.254
Bijdragen gemeenten in exploitatieresultaat	-	-
Deelname GR-gem. in voorziening kredietport.	71.743	23.040
Overige baten	21.564	5.243
	7.218.195	7.379.830
Totaal baten	7.557.165	7.722.690
Lasten:		
Salarissen	5.902.548	5.340.079
Overige personeelslasten	289.277	287.784
Ontslaguitkeringen	72.773	13.740
Afschrijvingen	175.368	238.388
Huisvestingslasten	235.052	230.106
Bureau/administratielasten	891.539	970.705
Beheerslasten	287.958	342.929
Mutatie voorziening	71.743	23.040
Totaal lasten boekjaar	7.926.258	7.446.771
Lasten voorgaande boekjaren	-	-
Totaal lasten	7.926.258	7.446.771
Saldo van baten en lasten	-369.093	275.919
Mutaties reserves	369.093	-275.919
Gerealiseerde resultaat	0	0

Kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht volgens de indirecte methode

	2016	2015
	€	€
Bedrijfsresultaat	-369.093	275.919
Afschrijvingen (en overige waarde veranderingen)	175.368	238.388
<i>Veranderingen in werkkapitaal:</i>		
Vorderingen op openbare lichamen	-473.193	71.042
Overige Vorderingen	371.432	68.408
Overlopende activa	20.690	8.243
Overige Schulden	1.234.263	654.645
Overlopende passiva	-46.908	-76.403
Af te dragen aan GR-gemeenten	-	-264.210
	1.281.652	700.113
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	912.559	976.032
Financiële baten	-	-
Financiële lasten	-	-
	-	-
Kasstroom uit operationele activiteiten	912.559	976.032
Investerings in immateriële en materiële vaste activa	-	-52.227
Desinvesteringen materiële vaste activa	-	-
Mutaties financiële vaste activa	-455.012	-161.439
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-455.012	-213.666
Ontvangsten uit langlopende schulden	-	-
Aflossing van langlopende schulden	-	-514.290
Mutatie achtergestelde leningen	753	-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	753	-514.290
Mutatie liquide middelen	458.300	248.076
Stand liquide middelen 1/1	3.250.536	3.002.461
Stand liquide middelen 31/12	3.708.836	3.250.536
Mutatie liquide middelen	458.300	248.076

Resultaatanalyse

Het reguliere exploitatieresultaat 2016 vóór winstbestemming op basis van artikel 30 van de Gemeenschappelijke Regeling bedraagt € 369.000 negatief.

De najaarsmarap 2016 sloot met een verwacht negatief exploitatieresultaat van € 167.000. Het verschil ad € 202.000 wordt veroorzaakt door de reservering vakantiegeld ad € 210.000 in het kader van de wet IKB (Individueel Keuze Budget) per 1 januari 2017. Ten tijde van het opstellen van de najaarsmarap waren de financiële consequenties hiervan nog niet bekend.

Het positieve reguliere exploitatieresultaat over 2015 bedroeg € 276.000. Het exploitatieresultaat over 2016 is derhalve € 645.000 lager dan in 2015. De mutatie 2016 in de voorziening m.b.t. de kredietportefeuille bedraagt € 72.000.

In hoofdlijnen zijn de volgende oorzaken aan te wijzen voor de ontwikkeling van het reguliere exploitatieresultaat ten opzichte van 2015:

- Lagere rentemarge (€ 4.000)
De rentebaten zijn, ondanks de gestegen kredietportefeuille, iets lager dan in 2015 als gevolg van het sterk verlaagde (gemiddelde) rentepercentage vanaf 1 januari 2016. Daartegenover staan lagere rentelasten in 2016.
- Minder schuldhelpverlening (€ 392.000)
De opbrengsten schuldhelpverlening zijn in totaliteit fors gedaald. Zowel de GR-gemeenten als ook de niet GR-gemeenten lieten een daling van de vraag naar producten schuldhelpverlening zien.
- Meer baten bewindvoering (€ 230.000)
Als gevolg van de stijging van het aantal uitgesproken bewinden is de opbrengst bewindvoering substantieel gestegen.
- Minder overige dienstverlening (€ 49.000)
De ontwikkeling van de overige dienstverlening van KBL (budgetbeheer, WSNP-verklaringen etc.) ten behoeve van de opdrachtgevers en cliënten resulteerde in 2016 per saldo in een daling van de omzet ten opzichte van 2015. Voornaamste oorzaak hiervan is de daling van de opbrengsten budgetbeheer en WSNP-verklaringen.
- Toename van de post salarissen (€ 562.000)
De gemiddelde formatie in 2016 en 2015 was circa. 101 fte resp. 98 fte. De brutolonen zijn hoger in 2016 als gevolg van de indexering van 3%, de jaarlijkse anciënniteit en promoties naar de eindschaal. Het ontvangen ziekengeld is beduidend lager als gevolg van het lager aantal zwangerschappen in 2016. Bovendien is in het resultaat over 2016 de reservering van het vakantiegeld ad € 210.000 opgenomen in het kader van de wet IKB.
- Toename van de post Overige personeelskosten (€ 1.000)
De inhuur van uitzendkrachten is in 2016 iets hoger dan in 2015. Daartegenover waren de overige personeelslasten vergelijkbaar lager dan in 2015.
- Verhoging van de post ontslaguitkeringen (€ 59.000).
De ontslaguitkeringen zijn in 2016 fors hoger dan in 2015. Kredietbank Limburg heeft als eigen risicodrager een wachtgeldverplichting.

- Lagere afschrijvingen (€ 63.000)
De afschrijvingslasten zijn lager als gevolg van bereiken van het einde van afschrijvingstermijnen.
- Hogere huisvestingslasten (€ 5.000)
De huisvestingslasten zijn hoger als gevolg van indexatie.
- Lagere bureau- en administratielasten (€ 79.000)
De lagere kosten t.o.v. 2015 betreffen met name de kosten van automatisering en wel de kosten van de implementatie van de nieuwe primaire applicatie Stratech.
- Lagere beheerslasten (€ 55.000)
De lagere beheerslasten betreffen met name lagere studiekosten en kosten advisering.

In deze jaarrekening zal op postenniveau een nadere analyse worden gegeven van deze posten.

Begrotingsrechtmatigheid

In het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) is bepaald dat organisaties per programma verantwoording dienen af te leggen over hun uitgaven in relatie tot de begroting. Aangezien Kredietbank Limburg één programma uitvoert, beperkt deze verantwoording zich tot de totale exploitatielasten. De werkelijke lasten in het boekjaar 2016 bedragen € 7.926.000. De lasten conform de begroting 2016 bedragen € 7.662.000. De begroting is hiermee overschreden met een bedrag van € 264.000. De grootste verschillen worden onderstaand toegelicht:

- De personele lasten zijn € 337.000 hoger dan begroot. De feitelijke formatie in 2016 is 4 fte hoger dan begroot. De vervanging van langdurig zieken is in 2016 zo sober mogelijk opgelost. De kosten van externe inhuur zijn hoger dan oorspronkelijk begroot. Dit betreft externe inhuur van medewerkers door middel van payroll contracten en inhuur van een projectleider. De overige personeelslasten zijn ook hoger dan begroot. De wachtgeldverplichtingen zijn lager dan begroot.
- De afschrijvingslasten zijn € 51.000 lager dan begroot. Het verschil ontstaat omdat ten tijde van het opstellen van de begroting 2016 er nog geen volledig beeld was op de investeringen in 2015.
- De huisvestingslasten zijn € 39.000 lager dan begroot. Ten tijde van het opstellen van de begroting was er nog geen juist en volledig beeld van de huisvestingslasten van het nieuwe hoofdkantoor in Geleen.
- De bureau- en administratielasten zijn € 81.000 hoger dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door hogere kosten van automatisering. Er zijn meer dan begrote (eenmalige) kosten automatisering van met name het inrichten van de nieuwe primaire applicatie Stratech, ter vervanging van Allegro. Bovendien waren er extra kosten als gevolg van de aanpassingen van de hiermee verbonden systemen.
- De beheerslasten zijn € 35.000 lager dan begroot. De minder dan begrote kosten betreffen met name kosten studiekosten, advieskosten (juridisch en ICT) en accountantskosten.
- De mutatie voorziening m.b.t. de kredietportefeuille is € 28.000 lager dan begroot. Hier staat de Deelname GR-gemeenten in voorziening kredietportefeuille tegenover voor hetzelfde bedrag.

In de najaarsmarap 2016 is aangegeven dat de reguliere exploitatielasten over het jaar 2016 hoger zouden zijn dan de begroting (€ 99.000). Er was ten tijde van het samenstellen van de najaarsmarap nog geen duidelijkheid over de hoogte van de mutatie van de voorziening voor oninbaarheid. In de najaarsmarap 2016 is voor de mutatie van de voorziening gerekend met een bedrag ad € 150.000 terwijl dit in werkelijkheid € 72.000 bedraagt. Dit is in een verschil van € 78.000. De najaarsmarap resulteerde derhalve in een verwachte kostenoverschrijding van € 167.000 voor het boekjaar 2016. Het verschil met de feitelijke overschrijding van de begroting ad € 292.000 wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de hogere kosten salarissen als gevolg van kosten IKB ad € 210.000.

Het bestuur is tijdens de bestuursvergaderingen en op de afgesproken informatiemomenten via de voor- en najaarsmarap tijdig en correct op de hoogte gesteld van de verwachte kostenoverschrijding.

Het Algemeen Bestuur heeft in dit kader aangegeven dat de kostenoverschrijding derhalve niet hoeft te worden meegewogen bij de beoordeling van de jaarrekening 2016.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Met ingang van 1 januari 2016 is Kredietbank Limburg belastingplichtig in het kader van de wet Vennootschapsbelasting. Er is met de Belastingdienst overleg geweest over de fiscale status van de activiteiten van Kredietbank Limburg. Dit zal naar verwachting ertoe leiden dat geen van de activiteiten van Kredietbank Limburg belast zullen worden in het kader van de vennootschapsbelasting.

Materiële vaste activa met economisch nut

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Verbouwing	15 jaar
Automatisering	4 jaar
Inventaris en inrichting	4-10 jaar

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd, indien zij de gebruiksduur van het object verlengen.

Kredieten

Kredieten worden gewaardeerd op de nominale waarde, waarbij v.w.b. de integrale kredietportefeuille een voorziening is gevormd voor verwachte oninbaarheid van de kredieten. Deze voorziening wordt statisch bepaald op basis van een evaluatie van de volwaardigheid van de per ultimo van een jaar openstaande kredieten. Hieronder zijn begrepen de vorderingen op cliënten.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd op de nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. Deze voorziening wordt statisch bepaald op basis van een evaluatie van de volwaardigheid van de per ultimo van een jaar openstaande vorderingen. De spaartegoeden van cliënten die onder bewindvoering staan, worden in de jaarrekening onder de vlottende activa opgenomen. Onder de kortlopende schulden is de terugbetalingsverplichting van deze tegoeden aan de cliënten opgenomen. Terugbetaling vindt plaats op het moment dat de bewindvoering is komen te vervallen.

Vaste schulden

Onder de vaste schulden zijn begrepen de achtergestelde leningen die, in overeenstemming met de bepalingen bij de oprichting van de Gemeenschappelijke Regeling (GR), door zowel de aan de GR deelnemende gemeenten als de uittredende GO-gemeenten gestort zijn. Deze achtergestelde leningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Onder de kortlopende schulden is de post 'crediteuren cliënten' opgenomen. Deze schulden worden tegen de nominale waarde opgenomen en hebben betrekking op verschuldigde bedragen aan crediteuren van cliënten van Kredietbank Limburg. Verantwoording van deze schulden vindt deels plaats bij ontvangst van de factuur en deels op basis van onderliggende budgetplannen.

Onder de liquide middelen is een bankrekening opgenomen waarop de gelden van de cliënten ontvangen worden. Deze bankrekening wordt gebruikt voor de betaling van de verschuldigde bedragen aan crediteuren van cliënten van Kredietbank Limburg.

Gebruik van schattingen

Bij het opstellen van de jaarrekening dient de directie, in overeenstemming met algemeen geldende grondslagen, bepaalde schattingen en veronderstellingen te doen die medebepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen van deze schattingen afwijken.

Toelichting op de balans

Materiële vaste activa met economisch nut		2016		2015
	€	222.665	€	398.033

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt weer te geven:

	Verbouwingen	Automatisering	Inventaris	Totaal
Stand per 1 januari 2016				
Aanschafwaarde	2.043.677	2.885.187	991.476	5.920.340
Cumulatieve afschrijvingen	2.043.677	2.547.134	931.496	5.522.307
Boekwaarde	-	338.053	59.980	398.033
Mutaties in 2016				
Investeringen	-	-	-	-
Desinvesteringen	-	-	-	-
Afschrijvingen	-	152.412	22.956	175.368
	-	152.412-	22.956-	175.368-
Stand per 31 december 2016				
Aanschafwaarde	2.043.677	2.885.187	991.476	5.920.341
Cumulatieve afschrijvingen	2.043.677-	2.699.546-	954.452-	5.697.675-
Boekwaarde	-	185.641	37.024	222.665

In 2016 hebben geen investeringen plaatsgevonden. Conform 2015 worden in 2016 uitgaven, in het kader van de implementatie van Stratech, niet geactiveerd maar rechtstreeks ten laste van de exploitatie geboekt.

Kredieten		2016		2015
	€	3.611.454	€	3.156.442

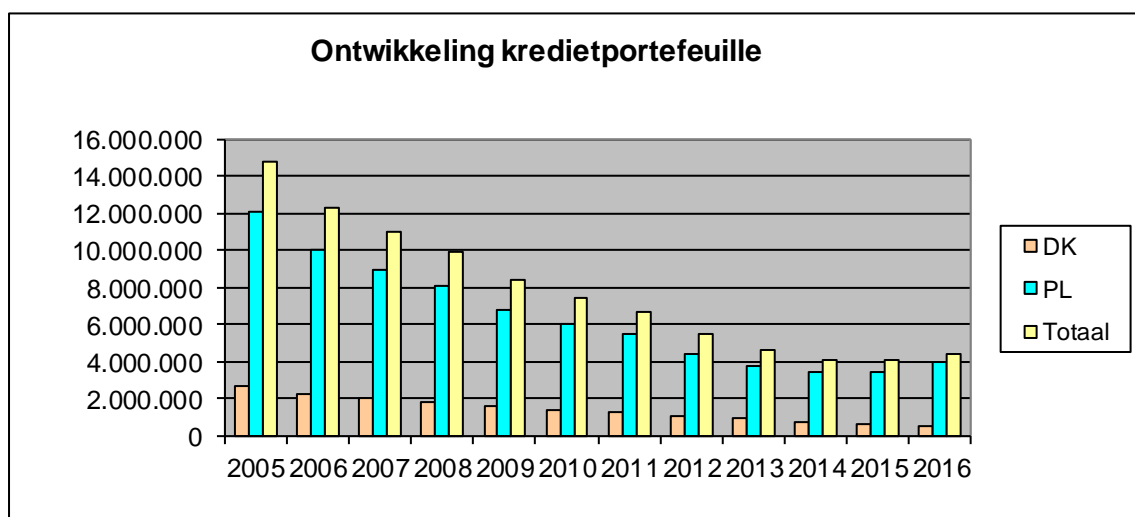
De samenstelling van de kredieten is als volgt:

Persoonlijke leningen	3.965.693	3.482.842
Doorlopende kredieten	489.738	643.902
	4.455.432	4.126.744
Voorziening oninbare kredieten	-843.978	-970.301
	3.611.454	3.156.442

Onderstaand is het verloop van de doorlopende kredieten en persoonlijke leningen van 2005 tot met 2016 weergegeven:

	Persoonlijke leningen (PL)	Doorlopende kredieten (DK)	Totale kredietportefeuille
2005	12.098.149	2.681.324	14.779.472
2006	10.077.514	2.278.632	12.356.146
2007	8.928.807	2.054.240	10.983.047
2008	8.138.362	1.785.263	9.923.625
2009	6.811.452	1.643.090	8.454.543
2010	6.042.546	1.399.233	7.441.779
2011	5.475.790	1.255.761	6.731.551
2012	4.472.244	1.070.463	5.542.707
2013	3.764.911	911.608	4.676.519
2014	3.394.331	728.915	4.123.246
2015	3.482.842	643.902	4.126.744
2016	3.965.693	489.738	4.455.432

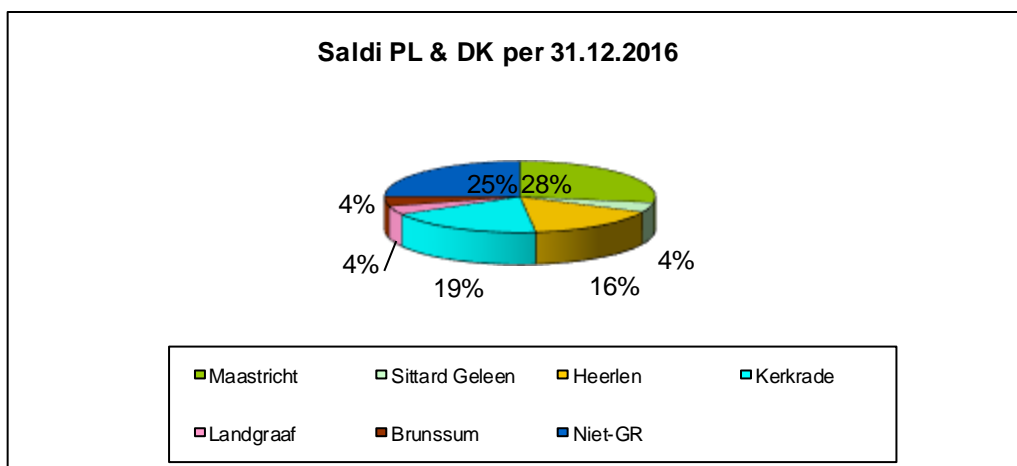
De informatie uit de tabel is vertaald naar de volgende grafiek:

De verdeling van de lening portefeuille is als volgt:

	PL		DK		TOTAAL
	aantal	bedrag	aantal	bedrag	
Maastricht	581	1.223.584	7	7.629	1.231.212
Sittard Geleen	126	148.306	13	50.480	198.786
Heerlen	392	632.005	23	82.684	714.689
Kerkrade	267	773.142	6	57.783	830.925
Landgraaf	111	174.628	-	-	174.628
Brunssum	104	161.085	10	34.397	195.481
Totaal GR	1.581	3.112.750	59	232.972	3.345.722
Niet-GR	480	852.943	28	256.767	1.109.710
TOTAAL	2.061	3.965.693	87	489.739	4.455.432

De verdeling van de lening portefeuille over de GR deelnemers is in de volgende grafiek inzichtelijk gemaakt.

Voorziening oninbare kredieten:

Kredieten worden gewaardeerd op de nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. Op basis van een integrale beoordeling van de kredietportefeuille is gebleken dat een voorziening ter grootte van € 843.978 nodig is. Dit bedrag bestaat uit een gedeelte betreffende verstrekte kredieten vóór 2005 (€ 712.645) en een gedeelte betreffende kredieten vanaf 2005 (€ 131.333).

Onderstaand worden de voorzieningen over de periode vóór en vanaf 2005 toegelicht.

Stand van de voorziening per 01-01	825.188	972.106
Dotatie	42.468	-3.085
Onttrekking	155.012	143.833
Stand van de voorziening per 31-12	712.645	825.188

Bovengenoemde onttrekkingen betreffen het afboeken van leningen. Deze afboekingen zijn te verdelen in grofweg vier categorieën:

1. De WSNP is na drie jaar afgelopen waardoor cliënt schuldenvrij is;
2. Cliënt komt te overlijden en de eventuele erfgenamen verwerpen de erfenis of de boedel is leeg;
3. Cliënten zijn vertrokken en onbekend is waarheen, de zogenaamde VOW-clieñten;
4. Cliënten waarvan het traject minnelijke regeling correct doorlopen is.

In het volgend overzicht staat per gemeente aangegeven wat het bedrag van de afboekingen is geweest van haar inwoners, inclusief de vermelding van de categorie waarin de afboeking te plaatsen is:

Gemeente	WSNP	Overlijden	ASR	VOW/Geen verhaal	Deurwaarder kosten/rente/geen verhaal	Totaal
Duitsland	€ 6.295	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 6.295
Roermond	€ -	€ -	€ 1.622	€ -	€ -	€ 1.622
Brunssum	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Sittard-Geleen	€ -	€ -	€ -	€ 4.910	€ -	€ 4.910
Heerlen	€ -	€ 59.496	€ -	€ 51.715	€ -	€ 111.211
Kerkrade	€ -	€ -	€ -	€ 451	€ 691	€ 1.142
Landgraaf	€ 11.528	€ -	€ -	€ -	€ 1.993	€ 13.521
Maastricht	€ 951	€ -	€ -	€ -	€ 1.868	€ 2.819
Overige	€ -	€ -	€ 1.691	€ 9.592	€ 2.207	€ 13.490
VOW	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal 2016	€ 18.775	€ 59.496	€ 3.313	€ 66.669	€ 6.759	€ 155.012
In procenten	12%	38%	2%	43%	4%	100%
Totaal 2015	€ 24.304	€ 12.757	€ 9.797	€ 5.531	€ 91.444	€ 143.833
In procenten	17%	9%	7%	4%	64%	100%

De kredietportefeuille m.b.t. leningen welke zijn verstrekt vanaf 2005 kent een veel positiever verloop. De afboekingen op verstrekte leningen vanaf 1 januari 2005 zijn tot nu toe minimaal en ook de achterstanden zijn acceptabel.

Stand van de voorziening per 01-01	145.114	156.137
Dotatie	29.274	26.124
Onttrekking	43.055	37.148
Stand van de voorziening per 31-12	131.333	145.114

De verdeling van de categorieën over de gemeenten is als volgt:

Gemeente	WSNP	Overlijden	ASR	VOW/Geen verhaal	Deurwaarder kosten/rente/geen verhaal	Totaal
Duitsland	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Roermond	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Brunssum	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Sittard-Geleen	€ 0	€ 1.607	€ 1.063	€ 0	€ 0	€ 2.671
Heerlen	€ 0	€ 471	€ 768	€ 2.462	€ 1.510	€ 5.210
Kerkrade	€ 131	€ 0	€ 0	€ 104	€ 0	€ 235
Landgraaf	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 498	€ 498
Maastricht	€ 0	€ 0	€ 13.801	€ 0	€ 0	€ 13.801
Overige	€ 0	€ 0	€ 472	€ 0	€ 2.059	€ 2.531
VOW	€ 0	€ 0	€ 0	€ 18.109	€ 0	€ 18.109
Totaal 2016	€ 131	€ 2.078	€ 16.105	€ 20.675	€ 4.066	€ 43.055
In procenten	0%	5%	37%	48%	9%	100%
Totaal 2015	€ 0	€ 2.479	€ 19.863	€ 10.591	€ 4.214	€ 37.148
In procenten	0%	7%	53%	29%	11%	100%

Vorderingen op openbare lichamen	2016	2015
	€ 2.737.376	€ 2.264.183

Het vorderingensaldo per 31 december 2016 bestaat uit:

Omschrijving	2016	2015
Deelname GR gemeenten in voorziening kredietport.	1.042.045	1.151.284
Diensten GR-gemeenten	1.527.000	964.936
Diensten Niet-GR gemeenten	168.331	147.963
Totaal	2.737.376	2.264.183

De totale deelname van GR gemeenten in de voorziening kredietportefeuille bedraagt per 31 december 2016 € 1.042.045 en kan worden verdeeld over verstrekte kredieten van vóór 2005 € 867.657 en vanaf 2005 € 174.389.

Overige vorderingen	2016	2015
	€ 1.083.545	€ 1.454.977

Dit betreffen de van cliënten overgedragen liquiditeiten die Kredietbank Limburg beheert voor deze cliënten in het kader van de bewindvoering. Onder de kortlopende schulden is de terugbetalingsverplichting van deze tegoeden aan de cliënten opgenomen (overige schulden).

Overlopende activa	2016	2015
	€ 65.492	€ 86.182

De overlopende activa kunnen als volgt worden weergegeven:

Omschrijving	2016	2015
Nog te ontvangen bedragen	23.697	55.972
Vooruitbetaalde bedragen	41.795	30.210
Totaal	65.492	86.182

Nog te ontvangen bedragen

De nog te ontvangen bedragen per 31 december bestaan uit:

Omschrijving	2016	2015
Nog te ontvangen rente	1.202	2.351
Overige nog te ontvangen bedragen	22.495	53.621
Totaal	23.697	55.972

De overige nog te ontvangen bedragen betreft hoofdzakelijk de nog te vorderen BTW over het boekjaar 2016 ad € 13.473.

Vooruitbetaalde bedragen

De vooruitbetaalde bedragen per 31 december bestaan uit:

Omschrijving	2016	2015
Vooruitbetaalde huur	344	0
Vooruitbetaald onderhoud	28.778	19.715
Vooruitbetaalde verzekeringen	6.191	7.617
Overige vooruitbetaalde bedragen	6.481	2.878
Totaal	41.795	30.210

<i>Liquide middelen</i>	2016	2015
	€ 3.708.836	€ 3.250.536

De liquide middelen per 31 december bestaan uit:

	2016	2015
Kasmiddelen	7.569	530
Bank - en girorekeningen	3.701.267	3.250.006
Totaal	3.708.836	3.250.536

De liquide middelen zijn direct opeisbaar.

Onder de liquide middelen zijn 2 bankrekeningen (inzake schuldhulpverlening en beschermingsbewind) bij de Bank Nederlandse Gemeenten opgenomen waarop de gelden van cliënten worden ontvangen. Deze bankrekeningen worden gebruikt ten behoeve van de betaling van de verschuldigde bedragen aan de crediteuren van cliënten en aan cliënten. Met de Bank Nederlandse Gemeenten is een kredietovereenkomst gesloten die voorziet in rentecompensatie van de betaalrekeningen van Kredietbank Limburg. Om deze reden worden de betaalrekeningen gesaldeerd opgenomen in de jaarrekening. De kredietfaciliteit bij de Bank Nederlandse Gemeenten bedraagt € 2,5 miljoen. Er zijn geen zekerheden afgegeven.

Eigen vermogen en resultaat	2016		2015	
	€	76.331	€	445.424
Het eigen vermogen per 1 januari		445.424		433.715
Resultaat boekjaar		369.093-		275.919
Bijdrage gemeenten in exploitatieresultaat		0		0
Het eigen vermogen per 31 december		76.331		709.634
Af te dragen aan GR-gemeenten		0		264.210
Eigen vermogen per saldo		76.331		445.424

Tijdens de bestuursvergadering van 19 januari 2012 is besloten dat het weerstandsvermogen is bepaald op 6% van de exploitatielasten (exclusief mutatie voorziening). De berekening van het weerstandsvermogen ultimo 2016 blijkt uit onderstaande opstelling:

Lasten excl. mutatie voorziening	7.854.515	7.423.731
Weerstandsvermogen 6%	471.271	445.424
Eigen vermogen na winstbestemming	76.331	709.634
Af te dragen aan GR-gemeenten	0	264.210

Aangezien het eigen vermogen na winstbestemming per ultimo boekjaar lager is dan het weerstandsvermogen is er geen terugbetalingsverplichting op grond van artikel 30 lid 3 van de GR verschuldigd. Tijdens de bestuursvergadering d.d. 2 december 2016 is besloten dat het negatieve exploitatieresultaat ten laste van het weerstandsvermogen wordt geboekt en derhalve niet wordt gecompenseerd. Per saldo is het eigen vermogen ultimo 2016 € 76.331. Over het boekjaar 2015 is de overschrijding van het weerstandsvermogen ad € 264.210 uitbetaald aan de GR-gemeenten.

Vaste schulden	2016		2015	
	€	641.806	€	641.053

De vaste schulden per 31 december bestaan uit:

	2016	2015
Achtergestelde leningen	641.806	641.053
Totaal	641.806	641.053

Achtergestelde leningen

De diverse gemeenten hebben de achtergestelde leningen gestort, in overeenstemming met de bepaling bij de oprichting van de Gemeenschappelijke Regeling. Onderstaand volgt een overzicht met hierin gespecificeerd de bedragen per gemeente:

Achtergestelde leningen deelnemers GR	2016	2015
Brunssum	59.674	59.674
Heerlen	121.890	121.890
Kerkrade	91.104	91.104
Landgraaf	60.430	60.430
Maastricht	154.720	154.720
Sittard-Geleen	127.793	127.793
Totaal	615.611	615.611

Achtergestelde leningen uittredende GO leden	2016	2015
Nuth	3.574	3.200
Onderbanken	8.128	8.128
Simpelveld	9.638	9.638
Voerendaal	4.855	4.476
Totaal	26.195	25.442

Totaal achtergestelde leningen	641.806	641.053
---------------------------------------	----------------	----------------

Voor wat betreft de terugbetaling van deze achtergestelde leningen dient een onderscheid gemaakt te worden tussen de door de uittredende GO-leden gestorte achtergestelde leningen en de door de deelnemers aan GR gestorte leningen.

Terugbetaling en rentevergoeding achtergestelde leningen uittredende GO-leden

Aflossing aan de GO(Gemeenschappelijk Orgaan)-leden geschiedt jaarlijks, op basis van de daadwerkelijk afgeloste bedragen op de onderliggende kredieten.

De leningen zijn rentedragend, tegen de herfinancieringsvoet van de gemeente zonder opslag (momenteel 0%).

Terugbetaling en rentevergoeding achtergestelde leningen deelnemers GR

Voor de GR wordt gestreefd naar een solvabiliteitspercentage van 10% van het balanstotaal. Wanneer de geaccumuleerde batige saldi, vermeerderd met de achtergestelde leningen van de deelnemers op enig moment de nagestreefde solvabiliteit overschrijden, dan wordt het meerdere deel pro rata in mindering gebracht op de achtergestelde leningen. Gelet op het exploitatieresultaat en de balansposities vindt over 2016 geen gedeeltelijke terugbetaling plaats van de achtergestelde leningen aan de deelnemers van de GR conform. De leningen zijn renteloos.

Overige schulden	2016	2015
	€ 10.278.740	€ 9.044.477

De overige schulden kunnen als volgt worden weergegeven:

	2016	2015
Crediteuren cliënten	8.250.320	6.740.966
Verplichtingen liquide middelen cliënten	1.083.545	1.454.977
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	944.876	848.535
Totaal	10.278.740	9.044.477

Crediteuren cliënten

Dit betreffen de verschuldigde bedragen aan (crediteuren van) onze cliënten die vanaf januari 2017 tot uitbetaling leiden. Tegenover deze verschuldigde bedragen staan voor hetzelfde bedrag de van cliënten ontvangen gelden. Deze maken deel uit van de onder de liquide middelen vermelde bankrekeningen.

Verplichtingen liquide middelen cliënten

Dit zijn de gelden van cliënten die beschermingsbewind kennen en waarvan Kredietbank Limburg de bankrekening beheert.

Schulden aan leveranciers en handelskredieten

Het crediteurensaldo per 31 december 2016 laat een saldo zien van € 944.876. Het saldo wordt grotendeels bepaald door de nog te betalen salariskosten over december 2016 aan de gemeente Maastricht ad € 746.000. De gemeente Maastricht voert de salarisadministratie uit ten behoeve van Kredietbank Limburg. De openstaande schulden zijn per medio februari 2016 afgelopen.

Overlopende passiva	2016	2015
	€ 432.490	€ 479.398

De overlopende passiva kunnen als volgt worden weergegeven:

Omschrijving	2016	2015
Vooruitontvangen bedragen	50.000	0
Terugbetalingsverplichting aan GR-gemeenten	0	264.210
Aflossing achtergestelde leningen GR-gemeenten	0	4.143
Overige schulden	382.490	211.046
Totaal	432.490	479.398

Vooruitontvangen bedragen

Dit betreft het voorschot voor de kosten van huisvesting Maastricht over 2016 hetgeen nog afgerekend moet worden in 2017.

Terugbetalingsverplichting aan GR-gemeenten

Aangezien het eigen vermogen na winstbestemming per ultimo boekjaar lager is dan het weerstandsvermogen is er geen terugbetalingsverplichting op grond van artikel 30 lid 3 van de GR.

Aflossing achtergestelde leningen GR-gemeenten

Gelet op het exploitatieresultaat en de balansposities vindt over 2016 geen gedeeltelijke terugbetaling plaats van de achtergestelde leningen aan de deelnemers van de GR.

Overige schulden

In het kader van de invoering van de wettelijke regeling IKB (Individueel Keuze Budget) per 1 januari 2017 is in het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) vastgelegd dat in het boekjaar 2016 19 maanden vakantiegeld moeten zijn verantwoord in plaats van regulier 12 maanden. Dit betekent dat een bedrag ad € 210.000 is gereserveerd voor vakantiegeld over de periode van juni 2016 tot en met december 2016 hetgeen in mei 2017 wordt uitbetaald.

Verder zijn hier bijv. de nog te betalen kosten inzake de salarisverwerking, ICT en juridisch advies per ultimo boekjaar opgenomen.

Het restant van de overige schulden bestaat verder uit aangegane verplichtingen per 31 december 2016 waarvoor nog geen facturen zijn ontvangen.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

De jaarlijkse verplichting betreffende met derden aangegane huurverplichtingen onroerend goed bedraagt in totaal € 146.000. De looptijd van het huurcontract is 5 jaar.

De overige verplichtingen betreffen voornamelijk onderhoudscontracten betreffende gebouwen (€ 55.000), automatisering (€ 367.000) en telefonie (€ 14.000). De looptijden van de contracten variëren van 1 tot 3 jaar.

Toelichting op de staat van baten en lasten

BATEN:

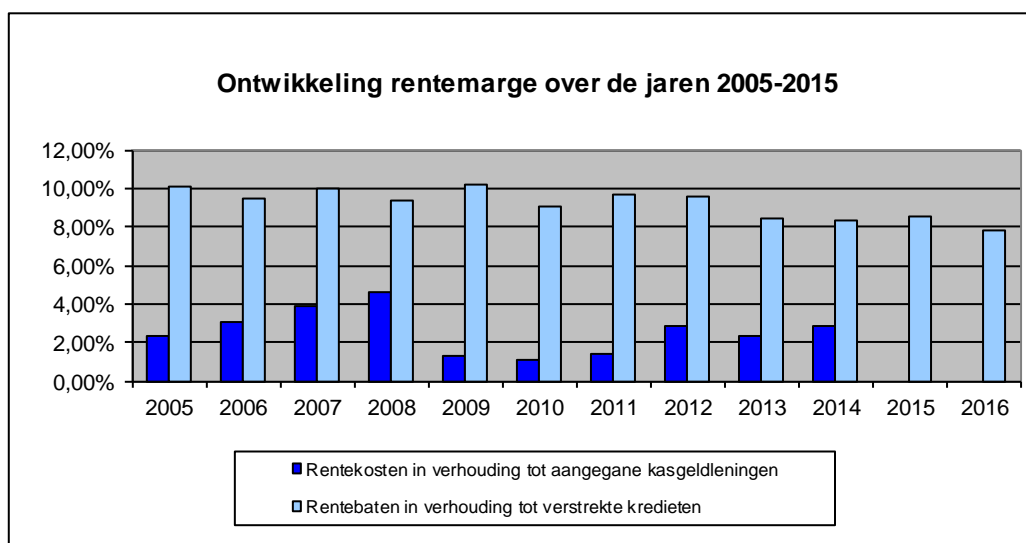
Rentemarge		2016		2015
	€	338.969	€	342.859

De rentemarge kan als volgt worden gespecificeerd:

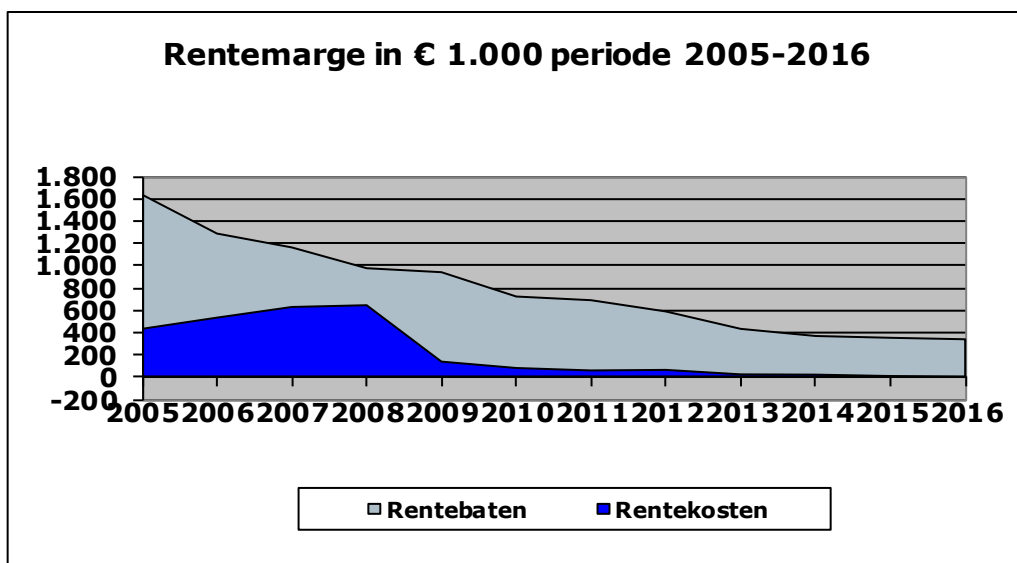
	2016	2015
Rentebaten kredieten	338.476	351.719
Overige rentelasten minus -baten	493	-8.860
Rentemarge	338.969	342.859

Kredietbank Limburg voorziet in haar financieringsbehoefte door eventueel gebruik te maken van debet faciliteiten in rekening-courant. Alle leningen van de BNG zijn afgelost. De daling van de rentemarge wordt voornamelijk veroorzaakt door het gemiddeld lagere rentepercentage in 2016, ondanks het feit dat vanaf augustus 2015 de kredietportefeuille weer aan het stijgen is als gevolg van het verstrekken van (inrichtings-)kredieten aan statushouders.

De ontwikkeling van de rentemarge blijkt uit onderstaande grafiek.

Onderstaand volgt een grafiek waarin ontwikkelingen binnen de rentebaten, de rentelasten en de daaruit voortvloeiende rentemarge over diverse jaren zijn weergegeven om zodoende meer inzicht te geven in de ontwikkelingen.

De kredietportefeuille is over 2016 per saldo ca. € 400.000 gestegen. Na de jarenlange daling is vanaf medio 2015 de kredietportefeuille weer gaan toenemen tot een saldo van € 4,5 miljoen per ultimo 2016. Verschillen in de rentebaten zijn mede ontstaan door correcties op de achterstandsrente bij afboekingen van leningen.

Intakegesprekken kredietverlening	2016		2015	
	€	112.230	€	112.574

De intake voor een sociaal krediet heeft tot doel te beoordelen of het mogelijk is om op een sociaal maatschappelijk verantwoorde wijze krediet te verstrekken aan inwoners van de GR- en overige gemeenten in het werkgebied van Kredietbank Limburg. Ondanks de toename van het aantal intakegesprekken is er een lichte daling van de opbrengsten t.o.v. 2015. Dit wordt veroorzaakt door de daling van het aantal declarabele intakegesprekken. Bij de aanvraag van een zgn. garantkrediet in combinatie met budgetbeheer wordt alleen de intake budgetbeheer in rekening gebracht en niet ook nog de intake kredietverlening.

Door Kredietbank Limburg zijn in 2016 de volgende aantallen gefactureerd:

	GR Brunssum		GR Heerlen		GR Kerkrade	
	DVO	Real.	DVO	Real.	DVO	Real.
Intake sociale kredietverlening	41	62	240	293	153	164
Totaal	41	62	240	293	153	164

	GR Landgraaf		GR Maastricht		GR Sittard-Geleen	
	DVO	Real.	DVO	Real.	DVO	Real.
Intake sociale kredietverlening	60	78	500	311	170	124
Totaal	60	78	500	311	170	124

	Niet-GR	
	DVO	Real.
Intake sociale kredietverlening	105	269
Totaal	105	269

Schuldhelpverlening	2016	2015
	€ 4.048.701	€ 4.441.025

	2016	2015
GR-gemeenten	3.354.944	3.515.950
Niet-GR-gemeenten	693.757	925.075
Schuldhelpverlening	4.048.701	4.441.025

Verdeling opbrengsten schuldhelpverlening:

Het aandeel in de opbrengsten schuldhelpverlening over 2016 per GR-gemeente is in onderstaande tabel weergegeven:

Verdeling schuldhelpverlening	2016	2015
Brunssum	138.632	180.084
Heerlen	608.020	651.106
Kerkrade	434.087	405.146
Landgraaf	106.726	115.068
Maastricht	1.123.999	1.272.112
Sittard-Geleen	730.081	663.503
Cliënten	213.399	228.931
Totaal	3.354.944	3.515.950

Door Kredietbank Limburg zijn in 2016 de volgende werkzaamheden verricht:

	GR Brunssum		GR Heerlen		GR Kerkrade	
	DVO	Real.	DVO	Real.	DVO	Real.
Quickscan	-	-	-	-	435	248
Aanmelding & intake SHV	47	54	261	267	207	171
Aanmelding & intake SHV bewindvoering limburg	-	-	37	30	-	-
Casemanagement / stabilisatiefase	45	58	240	255	189	175
Casemanagement / stabilisatiefase bewindvoering Limburg	-	-	23	28	-	-
Schuldregeling fase 2	44	63	283	256	123	145
Informatie & advies	-	-	-	-	-	-
Budgetcoaching	-	-	-	1	-	-
Betalingsregelingen	1	-	10	-	7	-
SR ondersteunende activiteiten	1	3	19	23	2	-
Spreekuur op locatie	45	41	-	-	-	-
Spreekuur op locatie met 1 intake	-	-	-	-	-	-
Spreekuur op locatie met 2 intakes	-	-	-	-	-	-
Uitvoeringsoverleg	12	19	-	-	-	-
Interventie	-	-	-	-	-	-
Moratorium	-	-	-	-	-	-
Nazorg	-	-	-	-	-	-
Intake cursus	-	-	-	-	-	-
Cursus rondkomen met inkomen	-	-	-	-	-	-
Cursus financiële planning	-	-	-	-	-	-
Totaal	195	238	873	860	963	739

	GR Landgraaf		GR Maastricht		GR Sittard-Geleen	
	DVO	Real.	DVO	Real.	DVO	Real.
Aanmelding & intake SHV	50	55	-	-	310	299
Aanmeldingen ministeriële reg.	-	-	-	-	-	-
Casemanagement / stabilisatiefase	45	48	-	-	250	299
Schuldregeling fase 2	40	43	-	2	200	197
Informatie & advies	-	-	-	-	1	-
Mesis screening	-	-	225	258	-	-
Screeningsgesprek	-	-	550	555	-	-
Verwijzingsgesprek	-	-	100	45	-	-
Vervolgintake WGS	-	-	-	-	-	-
Financiële stabilisatie basis	-	-	75	49	-	-
Financiële stabilisatie plus	-	-	200	111	-	-
WGS basis	-	-	25	213	-	-
WGS plus	-	-	100	131	-	-
Budgetcoaching	-	-	75	55	20	1
Betalingsregelingen	1	-	-	-	1	2
Budgetbegeleiding	-	-	-	-	100	100
SR ondersteunende activiteiten	1	1	-	-	20	-
Spreekuur op locatie	-	-	-	-	-	96
Spreekuur op locatie Woningcorporaties	-	-	60	194	-	-
Spreekuur op locatie Informatie en advies	-	-	90	77	-	-
Spreekuur op locatie inloopspreekuur	-	-	-	-	260	247
BBR op locatie	45	44	-	-	-	-
SHV groepsbijeenkomst	-	-	-	-	45	42
Uitvoeringsoverleg	12	10	-	-	20	32
Interventie	-	-	-	-	1	37
Moratorium	-	-	-	-	1	-
Nazorg	-	-	-	-	1	-
Intake cursus	-	-	120	168	45	37
Cursus rondkomen met inkomen	-	-	-	-	3	3
Cursus financiële planning	-	-	64	103	-	-
Voorlichting scholen en instellingen	-	-	-	-	1	1
Totaal	194	201	1.684	1.961	1.279	1.393

Niet GR-gemeenten:

	Niet-GR	
	DVO	Real.
Aanmelding & intake SHV	52	47
Aanmeldingen ministeriële reg.	-	-
Casemanagement / stabilisatiefase	66	59
Schuldregeling fase 2	155	89
Mesis screening	27	32
Screeningsgesprek	130	156
Verwijzingsgesprek	5	14
Vervolgintake WGS	105	140
Financiële stabilisatie basis	11	6
Financiële stabilisatie plus	13	20
WGS basis	21	74
WGS plus	63	40
Budgetcoaching	-	2
Betalingsregelingen	-	-
SR ondersteunende activiteiten	8	1
Spreekuur op locatie	231	217
Uitvoeringsoverleg	24	20
Interventie	5	-
Intake cursus	160	12
Cursus rondkomen met inkomen	-	-
Cursus financiële planning	64	12
Totaal	1.140	941

Budgetbeheerrekening		2016		2015
	€	1.285.744	€	1.310.401

	2016	2015
GR-gemeenten	584.871	563.705
Niet-GR-gemeenten	43.168	44.304
Betaald door cliënten	657.705	702.393
Budgetbeheerrekening	1.285.744	1.310.401

Door Kredietbank Limburg zijn in 2016 de volgende werkzaamheden verricht, die bij de respectievelijke gemeenten in rekening zijn gebracht:

	GR Brunssum		GR Heerlen		GR Kerkrade	
	DVO	Real.	DVO	Real.	DVO	Real.
Intake BBR	10	3	123	114	102	65
BBR pakketten *						
- Basis	3	6	38	32	15	15
- Plus	10	10	83	48	90	96
- Totaal	37	32	275	293	130	133
Totaal	60	51	519	487	337	309

	GR Landgraaf		GR Maastricht		GR Sittard-Geleen	
	DVO	Real.	DVO	Real.	DVO	Real.
Intake BBR	20	17	200	241	100	100
BBR pakketten *						
- Basis	5	20	250	82	-	-
- Plus	15	10	50	52	-	-
- Totaal	57	45	150	120	-	-
Totaal	97	92	650	495	100	100

	Niet-GR		
	DVO	Real.	
Intake BBR	30	54	
BBR pakketten *			
- Basis	7	4	* realisatie BBR pakketten ultimo december 2016
- Plus	7	12	
- Totaal	19	53	
Totaal	64	123	

WSNP-verklaringen		2016		2015
	€	97.051	€	122.120

	2016	2015
GR-gemeenten	79.765	101.351
Niet-GR-gemeenten	17.286	20.769
Wsnp-verklaringen	97.051	122.120

De volgende werkzaamheden zijn hiervoor in 2016 verricht:

WSNP	GR Brunssum		GR Heerlen		GR Kerkrade	
	DVO	Real.	DVO	Real.	DVO	Real.
WSNP-verklaringen						
- enkel	30	32	173	94	72	60
- dubbel	1	7	27	21	30	14
Totaal	31	39	200	115	102	74

WSNP-verklaringen	GR Landgraaf		GR Maastricht		GR Sittard-Geleen	
	DVO	Real.	DVO	Real.	DVO	Real.
- enkel	35	18	75	76	85	115
- dubbel	1	8	15	29	15	26
Totaal	36	26	90	105	100	141

WSNP-verklaringen	Niet-GR	
	DVO	Real.
- enkel	63	92
- dubbel	25	18
Totaal	88	110

WSNP zonder minnelijk traject

WSNP-verklaringen	GR Brunssum		GR Heerlen		GR Kerkrade	
	DVO	Real.	DVO	Real.	DVO	Real.
- enkel	1	-	1	1	1	1
- dubbel	1	-	1	-	1	-
- bedrijf	1	-	1	1	1	-
Verzoek voorlopige voorziening	-	-	-	-	-	-
Totaal	3	-	3	2	3	1

WSNP-verklaringen	GR Landgraaf		GR Maastricht		GR Sittard-Geleen	
	DVO	Real.	DVO	Real.	DVO	Real.
- enkel	1	-	2	-	1	-
- dubbel	1	-	2	-	1	-
- bedrijf	1	-	10	-	1	1
Verzoek voorlopige voorziening	-	-	-	-	1	-
Totaal	3	-	14	-	4	1

WSNP-verklaringen	Niet-GR	
	DVO	Real.
- enkel	6	-
- dubbel	10	-
- bedrijf	7	1
Verzoek voorlopige voorziening	-	-
Totaal	23	1

Bewindvoering		2016		2015
	€	1.567.301	€	1.337.174

De caseload bij SBL is in 2016 gegroeid van 702 dossiers naar 762 dossiers en 40 dossiers BBR-maatwerk. Voor het bedrijfsonderdeel beschermingsbewind worden de tarieven jaarlijks wettelijk vastgesteld en is de extra bijdrage nu nog beperkt tot de compensatie voor het hogere uurtarief.

De meeropbrengsten boven de normbedragen worden bij de gemeenten in rekening gebracht.

Opbrengst projecten		2016		2015
	€	13.863	€	28.254

In de afgelopen jaren heeft Kredietbank Limburg extra gelden ontvangen voor de uitvoering van projecten. De baten 2016 kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Opbrengst	Kosten	Saldo 2016	Overloop 2017
Jongerenproject Sittard-Geleen	3.084	1.572-	1.512	-
Gemeente Sittard inzake project participatiehuis	2.580	-	2.580	-
Brunssum slim met geld	4.099	2.071-	2.028	-
Cursus rondkomen met inkomen project Kompas	7.914	171-	7.743	-
	€ 17.677	€ 3.814-	€ 13.863	€ -

Kosten zijn de direct toewijsbare kosten, niet zijnde de personele kosten.

De hierboven genoemde projecten zijn allen in 2016 afgerond.

Deelname GR-gemeenten in voorziening kredietportefeuille		2016		2015
	€	71.743	€	23.040

Het bestuur heeft in 2008 besloten om een voorziening te treffen voor de oninbaarheid van de uitstaande kredieten, die voor 2005 verstrekt zijn. Jaarlijks zal worden bepaald hoe hoog de stand van deze voorziening dient te zijn. Daar staat tegenover dat toekomstige afboekingen dan aan deze voorziening kunnen worden onttrokken, waardoor de druk op toekomstige resultaten zal afnemen.

De kredietportefeuille met betrekking tot de leningen welke zijn verstrekt vanaf 2005 kent een veel positiever verloop. De afboekingen op verstrekte leningen vanaf 1 januari 2005 zijn tot nu toe minimaal en ook de achterstanden zijn acceptabel. Desondanks is besloten om ook ten aanzien van deze kredietportefeuille een voorziening voor oninbaarheid op te nemen.

Overige baten		2016		2015
	€	21.564	€	5.243

De overige opbrengsten bestaan voornamelijk uit nagekomen baten van deurwaarders inzake afgewikkelde dossiers. Daarnaast is hier de BTW teruggaaf over 2016 verantwoord ter grootte van ca. € 13.000.

Kredietbank Limburg kent in haar begroting en jaarrekening geen post onvoorzien, daardoor wordt hiervoor geen verloopoverzicht conform het BBV opgesteld.

LASTEN:

Salarissen	2016	2015
	€ 5.902.548	€ 5.340.079

De post salarissen bestaat uit:

	2016	2015
Brutolonen	4.604.924	4.333.974
Af: Ziekengeld	-44.305	-93.447
Reservering vakantiegeld 2016 inzake IKB	210.000	0
Sociale lasten	619.308	577.403
Pensioenpremies	512.620	522.149
Totaal salarissen	5.902.548	5.340.079

De salariskosten zijn in 2016 per saldo € 562.000 hoger ten opzichte van 2015. De gemiddelde formatie in 2016 en 2015 was circa. 101 resp. 98 fte. De brutolonen zijn hoger in 2016 als gevolg van de indexering (3%), de jaarlijkse anciënniteit en promoties naar de eindschaal. Het ontvangen ziekengeld is lager als gevolg van het lager aantal zwangerschappen in 2016.

In het kader van de invoering van de wettelijke regeling IKB (Individueel Keuze Budget) per 1 januari 2017 is in het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) vastgelegd dat in het boekjaar 2016 19 maanden vakantiegeld moeten zijn verantwoord in plaats van regulier 12 maanden. Dit betekent dat een bedrag ad € 210.000 is gereserveerd voor vakantiegeld over de periode van juni 2016 tot en met december 2016 hetgeen in mei 2017 wordt uitbetaald. Hierdoor wordt het exploitatieresultaat over 2016 voor eerdergenoemd bedrag extra (eenmalig) belast.

In onderstaand overzicht is de bezetting ultimo 2016 weergegeven:

	2016	2015
Management	6	7
Staven en ondersteuning	4	6
Planning & Control, Finance	6	6
Trajectmanagement	34	31
BBR	15	12
Schuldregeling	8	10
Frontoffice	10	9
Bewindvoering	21	18
Totaal aantal fte	104	101

Uit het overzicht blijkt dat Kredietbank Limburg in december 2016 104 fte (= 116 medewerkers) in dienst heeft tegenover 101 fte (= 114 medewerkers) ultimo 2015. Van het totale aantal medewerkers heeft 24 fte (= 26 medewerkers) ultimo december 2016 een tijdelijk contract. Het hoge aantal fte ultimo 2016 is hoofdzakelijk het gevolg van het vervangen van langdurig zieken en extra inzet ten behoeve van diverse automatiseringstrajecten. Tegenover de lagere aantallen dienstverlening schuldhelpverlening staat de stijging van het aantal cliënten beschermingsbewind. Het aantal stijgt begin 2017 nog iets verder en zal daarna naar verwachting in de loop van 2017 weer dalen.

De begroting 2016 is gebaseerd op een personeelsbestand van gemiddeld 97 fte. Het daadwerkelijk gemiddeld aantal fte is 101. De oorzaken van de stijging zijn in de vorige alinea toegelicht.

Per saldo zijn de salariskosten in 2016 ca. € 358.000 hoger dan oorspronkelijk begroot.

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT) beschrijft de publicatieplicht en toetsing aan de maximale bezoldigingsnorm van salarissen van topfunctionarissen. Hierna zijn van de topfunctionarissen (directeur en waarnemend directeur) van Kredietbank Limburg weergegeven hoe de bezoldiging over 2016 zich verhoudt tot de maximum bezoldigingsnorm van de WNT ad € 179.000 op jaarbasis. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband.

Bedragen x € 1	mevr. J.B. Kuperus	dhr. J.J.M.A.N. Boumans
Functiegegevens	Algemeen directeur	Waarnemend Alg. Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/8	1/9 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	nee	nee
Individueel WNT-maximum	€ 119.170	€ 59.830
Beloning	€ 70.161	€ 29.606
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 789	€ 35
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 8.752	€ 3.974
<i>Subtotaal</i>	€ 79.702	€ 33.615
-/- Onverschuldigde betaling	0	0
Totaal bezoldiging 2016	€ 79.702	€ 33.615
Gegevens 2015		
Aanvang en einde functievervulling in 2015	1/1 - 31/12	-
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	-
Beloning	€ 94.342	-
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 1.079	-
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 13.757	-
Totaal bezoldiging 2015	€ 109.178	-

De inschaling is conform het functiehuis van Kredietbank Limburg.

De bestuursleden van Kredietbank Limburg worden op basis van de wet aangemerkt als topfunctionarissen. Zij ontvangen echter geen bezoldiging, ook niet in 2016. Onderstaand volgt een overzicht van de bestuursleden ultimo 2016:

Bedragen x € 1	dhr. P. van Zutphen	dhr. A. Willems	dhr. J. Janssen
Functiegegevens	Voorzitter	bestuurslid	bestuurslid
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 1/9	1/9 - 31/12
Individueel WNT-maximum	€ 26.850	€ 11.966	€ 5.983
Beloning	€ 0	€ 0	€ 0
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 0	€ 0	€ 0
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 0	€ 0	€ 0
<i>Subtotaal</i>	€ 0	€ 0	€ 0
-/- Onverschuldigde betaling	0	0	0
Totaal bezoldiging 2016	€ 0	€ 0	€ 0
Gegevens 2015			
Aanvang en einde functievervulling in 2015	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	-
Beloning	€ 0	€ 0	€ 0
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 0	€ 0	€ 0
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal bezoldiging 2015	€ 0	€ 0	€ 0

Bedragen x € 1	dhr. B. Rewinkel	dhr. R. van der Valk	dhr. H. Wiermans
Functiegegevens	bestuurslid	bestuurslid	bestuurslid
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 28/1	28/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Individueel WNT-maximum	€ 1.373	€ 16.576	€ 17.900
Beloning	€ 0	€ 0	€ 0
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 0	€ 0	€ 0
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 0	€ 0	€ 0
<i>Subtotaal</i>	€ 0	€ 0	€ 0
-/- Onverschuldigde betaling	0	0	0
Totaal bezoldiging 2016	€ 0	€ 0	€ 0
Gegevens 2015			
Aanvang en einde functievervulling in 2015	1/1 - 31/12	-	1/1 - 31/12
Beloning	€ 0	€ 0	€ 0
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 0	€ 0	€ 0
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal bezoldiging 2015	€ 0	€ 0	€ 0

Bedragen x € 1	mevr. A. Verblakt	dhr. T. Gelissen	dhr. P. Heinen
Functiegegevens	bestuurslid	bestuurslid	bestuurslid
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 29/11	29/11 - 31/12
Individueel WNT-maximum	€ 17.900	€ 16.380	€ 1.569
Beloning	€ 0	€ 0	€ 0
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 0	€ 0	€ 0
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 0	€ 0	€ 0
<i>Subtotaal</i>	€ 0	€ 0	€ 0
-/- Onverschuldigde betaling	0	0	0
Totaal bezoldiging 2016	€ 0	€ 0	€ 0
Gegevens 2015			
Aanvang en einde functievervulling in 2015	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	-
Beloning	€ 0	€ 0	€ 0
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 0	€ 0	€ 0
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal bezoldiging 2015	€ 0	€ 0	€ 0

Overige personeelslasten	2016	2015
	€ 289.277	€ 287.784

De overige personeelskosten bestaan uit:

	2016	2015
Inhuur	239.952	227.159
Overige personeelslasten	49.325	60.625
Totaal overige personeelslasten	289.277	287.784

De overige personeelslasten in 2016 en 2015 zijn vrijwel gelijk. De hoge kosten inhuur in 2016 en 2015 worden vooral veroorzaakt door de inhuur van een projectmanager in verband met de voorbereiding en start van de implementatie van het nieuwe primaire systeem Stratech. In 2016 en 2015 zijn gemiddeld 2,7 ingehuurd. Ultimo 2016 zijn er 2 ingehuurde krachten (1,9 fte) werkzaam voor de KBL.

In de begroting 2016 zijn de overige personeelslasten geraamd op € 306.000. De realisatie is derhalve ca. € 17.000 lager dan begroot.

Inhuur medewerkers

Bij de primaire begroting was zoals altijd het uitgangspunt dat slechts in een uitzonderlijk geval gebruik zou worden gemaakt van externe inhuur. De feitelijke externe inhuur die heeft plaatsgevonden betreft tijdelijke medewerkers die via de payrollconstructie gewerkt hebben en daarnaast de inhuur van de projectleider. De kosten zijn € 16.000 lager dan de begroting.

Overige personeelslasten

De overige personeelslasten zijn vrijwel gelijk aan de begroting.

Ontslaguitkeringen	2016		2015	
	€	72.773	€	13.740

Als gevolg van het beëindigen van diverse jaarcontracten zijn ontslaguitkeringen door het UWV doorbelast aan Kredietbank Limburg. Op het gebied van werkloosheid is Kredietbank Limburg eigenrisicodrager. De ontslaguitkeringen zijn in 2016 ca. € 59.000 hoger dan in 2015. Een aantal voormalige medewerkers heeft meer of langer aanspraak gemaakt op een ontslaguitkering. Daarnaast zijn ten onrechte betaalde ontslaguitkeringen door het UWV in 2015 teruggestort naar Kredietbank Limburg.

In de begroting 2016 zijn de ontslaguitkeringen geraamd op € 77.000 en dus € 4.000 lager dan de realisatie.

Afschrijvingen	2016		2015	
	€	175.368	€	238.388

Diverse investeringen hebben het einde van de afschrijvingstermijn bereikt. Per saldo zijn de afschrijvingen t.o.v. 2015 met ca. € 63.000 gedaald.

Voor een detailweergave van deze afschrijvingslasten verwijzen wij naar de toelichting bij de materiële vaste activa.

In de begroting 2016 zijn de afschrijvingen geraamd op € 226.000. Het verschil ad € 51.000 ontstaat omdat ten tijde van het opstellen van de begroting 2016 er nog geen duidelijk was in hoeverre ICT-uitgaven geactiveerd zouden worden in 2015.

Huisvestingslasten	2016		2015	
	€	235.052	€	230.106

De huisvestingslasten 2016 bestaan uit:

	2016	2015
Huur	140.079	134.114
Service	52.004	51.622
Energie	14.026	14.073
Schoonmaak	-	1.252
Overige huisvestingslasten	28.942	29.045
Totaal huisvestingslasten	235.052	230.106

De huisvestingslasten laten een lichte stijging van ca. € 5.000 ten opzichte van 2015 zien.

In de begroting 2016 zijn de huisvestingslasten geraamd op € 274.000. De realisatie is derhalve ca. € 39.000 lager dan begroot. Ten tijde van het opstellen van de begroting was er nog geen juist en volledig beeld van de huisvestingslasten van het nieuwe hoofdkantoor in Geleen.

Bureau/administratielasten		2016		2015
	€	891.539	€	970.705

De bureau/administratielasten 2016 bestaan uit:

	2016	2015
Inventaris en automatisering	449.490	534.777
Kantoorbenodigdheden en drukwerk	46.917	58.795
Telefoon en porti	228.723	228.321
Lidmaatschappen en abonnementen	26.129	25.395
Overige bureau/administratielasten	140.280	123.417
Totaal bureau/administratielasten	891.539	970.705

De bureau- en administratielasten zijn in 2016 ca. € 79.000 lager ten opzichte van 2015. De kosten van automatisering en telefoon/porti vormen de grootste kostenposten binnen deze categorie. De kosten van automatisering zijn lager mede als gevolg van de lagere kosten inzake de implementatie van de nieuwe primaire applicatie Stratech Perspectief, ter vervanging van de sterk verouderde applicatie Allegro.

In de begroting 2016 zijn de bureau- en administratielasten geraamd op € 811.000. De realisatie is derhalve € 81.000 hoger dan begroot. Met name de hogere kosten van automatisering zijn de voornaamste oorzaken van de verschillen tussen de realisatie en de begroting. Er zijn hogere kosten automatisering door met name de implementatie van Stratech, inclusief de aanpassingen van de hiermee verbonden systemen.

Beheerslasten		2016		2015
	€	287.958	€	342.929

De beheerslasten 2016 bestaan uit:

	2016	2015
Reis en verblijf	19.511	15.897
Studie	45.645	65.830
Accountantskosten	42.998	47.539
Administratieve dienstverlening	60.962	63.048
Advisering	47.258	116.045
Incasso	1.345	14.382
BTW naeffing VOC (ketenaansprakelijkheid)	14.870	-
Overige beheerslasten	55.368	20.187
Totaal beheerslasten	287.958	342.929

De daling van de beheerslasten t.o.v. 2015 ad € 55.000 is met name het gevolg van lagere studiekosten en kosten advisering. De lagere kosten advisering worden o.a. veroorzaakt door lagere kosten van juridische bijstand. De lagere studiekosten hebben vooral betrekking op KBL-brede opleidingskosten Stratech en de anti-agressietraining in 2015. De hogere reis- en verblijfkosten zijn het gevolg van de reisbewegingen van het hoofdkantoor in Geleen naar de locaties van de opdrachtgevers.

De beheerslasten in 2016 zijn lager dan de primaire begroting. Dit wordt met name veroorzaakt door lagere kosten advisering (juridisch en ICT) en studiekosten.

Mutatie voorziening		2016		2015
	€	71.743	€	23.040

De mutatie voorziening heeft betrekking op de gehele kredietportefeuille en is het resultaat van de beoordeling op oninbaarheid ultimo boekjaar en de afboekingen in 2016.

Overige gegevens

Statutaire bepalingen betreffende resultaatbestemming

Als gevolg van artikel 30 van de statuten van de gemeenschappelijke regeling is het volgende bepaald ten aanzien van het exploitatieresultaat:

- Artikel 1: Het batig saldo van de verlies- en winstrekening van de bank wordt ten gunste van het risicofonds geboekt
- Artikel 2: Bedraagt het saldo van de rekening 'risicofonds' voor de in lid 1 bedoelde bijboeking meer dan een door het algemeen bestuur vast te stellen percentage van het uitstaand kapitaal, dan wordt het batig saldo in lid 1 bedoeld geboekt op een afzonderlijke reserverekening
- Artikel 3: Indien en voor zover de in het vorig lid bedoelde reserverekening een door het algemeen bestuur te bepalen bedrag overschrijdt, wordt het batig saldo in lid 1 bedoeld uitgekeerd aan de gemeenten op de basis, vermeld in lid 5
- Artikel 4: Een eventueel tekort volgens de verlies- en winstrekening van de bank wordt, voor zover het niet van de in lid 2 bedoelde reserverekening kan worden afgeschreven door de gemeenten vergoed.
- Artikel 5: Door de gemeenten wordt in de vergoeding in het vorige lid bedoeld, bijgedragen als volgt:
- a. In de helft van het totaal te vergoeden bedrag naar verhouding van het bevolkingscijfer van elke gemeente tot het totale bevolkingscijfer van alle deelnemende gemeenten
 - b. In de overige helft naar verhouding van het totaalbedrag van de aan de inwoners van elke gemeenten in het jaar, waarop de vergoeding betrekking heeft, uitstaande kredieten, tot het totaalbedrag van de aan de inwoners van alle gemeenten gedurende hetzelfde jaar uitstaande kredieten beide per 1 januari van dat jaar.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het Algemeen Bestuur van Gemeenschappelijke Regeling Kredietbank Limburg

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Gemeenschappelijke Regeling Kredietbank Limburg te Geleen gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva van Gemeenschappelijke Regeling Kredietbank Limburg op 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31 december 2016.
- Het overzicht van baten en lasten over 2016.
- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Gemeenschappelijke Regeling Kredietbank Limburg zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 78.545, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn,

zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2016.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 78.545 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het bestuursverslag en de verplichte paragrafen.
- Organisatie en ontwikkelingen.
- Kernegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de voor de gemeenschappelijke regeling van toepassing zijnde vereisten in de Gemeentewet en aan de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur, de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Maastricht Airport, 6 april 2017

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: L.M.M.H. Banser RA RC EMFC